

İSLÂM'DA CİNSEL AHLÂK

Murtaza Mutahhari

Tercüme:

M. Selam

Kitapsever Yayıncılık

Kitapsever Yayıncılık: 03

Kitabın Orijinal Adı:

Ahlâk-i Cinsî

Tatbik & Tercüme Yenileme:

Ersan BAYDEMİR

Tashih:

Musa AYAZTEKİN & Resul NUR

Dizgi & Mizanpaj:

Kitapsever

Kapak Tasarım:

Makdis Tasarım

Baskı:

Önsöz Basın Yayıncılık

Ocak / 2007

ISBN 9944-5631-3-7

Adres:

Kitapsever Yayıncılık

Güneşli Merkez Mah. Gümüş Sok. No: 38

Tel: (0212) 657 06 89

www.kitapseveryayincilik.com

İçinizden, kendileriyle huzura kavuşacağınız eşler yaratıp; aranızda muhabbet ve rahmet var etmesi, O'nun varlığının belgelerindendir. Bunlarda, düşünen topluluk için dersler vardır.

Rûm / 21

ÖNSÖZ

Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla

Her toplum pratik hayatını belli felsefî temeller üzerine kurar. Buna genel anlamda ahlâk ve bu cümleden cinsel ahlâk da dâhildir.

Müslüman ülkelerin başındaki en büyük felaket olan taklit, maalesef bu ülkelerin pratik hayatını inandıkları felsefe ve idealler üzerine kurmalarına engel olmaktadır. Dayatmalar ve taklit üzerine kurulu bir ahlâkî yapının ne kadar sağlam ve verimli olabileceği ortadadır.

Taklitte şuur ve bilinç yoktur. Taklit, tamamen zahire bakıp görülenin aynını yapmaya çalışmaktır. Dolayısıyla taklit, hiçbir zaman orijinal olan kadar verimli olamaz. Orijinal olanın verimsiz olduğu yerde, taklide dayalı olanın verimli olması ise hiç mümkün olamaz? Gerçi Batı'yı örnek alan toplumlar onun felsefesini ve düşünsel alt yapısını da

almaya ve kavramaya çalışmışlardır ama bu, çoğunlukla gerçekçi, derinlemesine ve kapsayıcı bir düzeyde olmamıştır. Öyle olsa dahi sonuçta bir düşüncenin doğal olarak ortaya çıkmasıyla iktibas üzere alınması çok farklıdır.

Kısa ve net olarak söylemek istediğimiz şu ki: Maalesef ülkemizde birçok İslâm ülkesinde olduğu gibi toplumsal ve ahlâkî yapı, toplumun inanıp kabullendiği felsefe ve düşünce temelleri üzerine kurulmuyor. Dolayısıyla ahlâk alanında ve özellikle de cinsel ahlâk alanında sürekli bir gerilim, ıstırap ve kargaşa söz konusudur.

Bir yandan seküler ve maddeci felsefeye dayalı bir cinsel ahlâk dayatması ve diğer bir yandan insanımızın inanç, örf ve geleneğinden kaynaklanan değerler veya kırmızıçizgiler söz konusudur. Bu da toplumu bir ikilem ve tezat içinde bocalamaya götürmekte, sonuç olarak toplum, değil sadece ahlâk alanında aynı zamanda siyasi, ekonomik, kültürel ve bilimsel teali yönünde de büyük sıkıntılar yaşamaktadır.

Tek çare, olduğumuz gibi yaşamamızdır. Hayatımızı, gerçek kimliğimiz ve vazgeçemediğimiz millî, manevî, tarihî benliğimiz üzerine kurmak zorundayız.

Bu, bizi fert ve toplum olarak ideal olan huzur ve barışa götürürken, aynı zamanda başka kültürlerle yapıcı diyalogda bulunmamıza, yanlışlarımızı giderip dogmalardan kurtulmamıza da engel olmayacaktır.

Zaten başkalarıyla sağlıklı bir diyalogun ilk şartı içeride olumlu bir ortam ve rahat bir düşünce zemininin mevcut olmasıdır. Kendi özünden uzak bir toplum, başkalarıyla

diyalog sırasında aşağılanmaktan kurtulamaz ve başı dik, anlı açık, söz sahibi ve saygın bir tavır sergilemekte zorlanır.

Cinsel ahlâk ferdî, toplumsal, kültürel, siyasi ve hatta ekonomik yaşantımızla o kadar yakından alakalıdır ki bunların tümünü, kısa veya uzun vadede çok büyük ölçüde etkiler. Dolayısıyla cinsel ahlâk mevzuu âlimlerimizin, aydınlarımızın ve düşünürlerimizin en çok kafa yorması gereken konulardan biridir.

Acaba 21. yüzyılda, yani moderniteyi arkada bırakmış, teknolojiye büyük mesafe kat etmiş, siyaset, ekonomi ve ahlâk alanında önemli değişimleri yaşamış bulunan internet ve iletişim çağında İslâmî düşünce temellerine dayalı bir cinsel ahlâk tarif etmek mümkün müdür?

İşte bugün dini düşünce savunucularının en çok üzerinde durup kafa yormaları gereken zor ve dallı budaklı konulardan biri budur. Zira mesele sadece teorik boyutuyla değil aynı zamanda pratik hayatta uygulanabilirliği yönünden de açıklanıp sunulmak zorundadır.

Elinizdeki eser İslâmî düşüncenin öncü mütefekkirlerinden ve hayatını çağdaş dünyada İslâm'ın dili olmaya adanmış büyük düşünür ve filozof Murtaza Mutahhari'nin kısa ama çok önemli ipuçları veren bir eseridir.

Bu eserde doğru olandan çok yanlış olan üzerinde durulmuştur. Çünkü bazen yanlış tanımak doğruyu tanımaktan önemli olabiliyor.

Bu eser sayesinde hem Batı'nın tercih ettiği cinsel ahlâkın fikirsel temelleri hakkında, hem de İslâm dininin bu

konudaki duruşunun esas mantığı hakkında daha iyi bir düşünceye sahip olabilirsiniz.

Kitap uzun yıllar önce bir kez M. Selam takma adıyla yapılan bir tercümeyle yayınlanmıştır. Biz bu tercümeyi kitabın Farsça orijinali ile tatbik ettiğimizde çok büyük yanlışların, yetersizliklerin ve hatta tercüme edilmeden geçilmiş bölümlerin olduğunu fark ettik. Dolayısıyla kitabı yeniden satır satır okuyarak önceki tercümeyi de kullanarak tercüme ettik. Sonuç olarak eski tercümenin yaridan çoğu yenilendi ve adeta yeni bir tercüme ortaya çıktı.

Kitapsever'in, yayınladığı kitapların dil ve yazım hatalarından arı, kolay anlaşılır ve hatasız olması konusundaki hassasiyeti sebebiyle kitap, dört kez üç farklı kişi tarafından okunup düzelti ve kontrolden geçti.

Çabamızın, Merhum Mutahhari'nin asil düşüncelerinin İslâm ümmetine ulaşmasında bir rolü olması bizim için büyük mutluluk olacaktır.

Çaba bizden, başarı Allah'tandır.

Ersan Baydemir

Aralık 2006

YARATILIŞIN BİR GERÇEĞİ Mİ, FİTRÎ BİR GÜNAH MI?

İki eş arasındaki sevgi bağını, Allah'ın varlığının en açık belgelerinden¹ sayan, nikâhı sünnet ve bekârlığı bir nevi şer bilen biz Müslümanlar; bazı dinlerin cinsel eğilimi kötülük kaynağı, cinsel ilişkide bulunmayı (şer'î ve yasal eşyle bile olsa) çöküş ve zillet olarak tanımladıklarını gördüğümüzde hayrete düşüyoruz.

Daha da ilginç diyorlar ki: Eski dünya genellikle bu tür vehimlere duçar olmuştur.

Meşhur sosyologlardan Russel şöyle diyor:

Cinsellik aleyhtarı düşünceler ve kesimler çok eski zamanlardan beri vardır ve özellikle dünyanın neresinde Hristiyanlık ve Buda dini egemenlik kurmuşsa, bu görüş de söz konusu edilmiştir.

Russel, cinsel ilişkilerin pis ve çirkin olduğu yönündeki bu düşünceden ilginç örneklerle değinmiştir.

Yahudiler içerisindeki İsnitler gibi Hristiyanlık ve Buda dininin etkisinden uzak olan yerlerde de bekârlığı destekleyen, insanların bekâr kalışına taraftar olan dinler ve

1- Rûm Suresi, 21

din a-damları bulunuyordu. Böylece eski dünyada genel bir riyazet ve cinsel perhiz hareketi meydana geldi. Uygar Yunan ve Romanya'da da "Kelbiyyun" metodu "Epikur" metodunun yerine geçti... Eflatuncular da "Kelbiyyun" kadar riyazete talip idiler.

"Maddî olan her şey, fesat ve çöküş ile özdeştir." doktrini, İran'dan Batı'ya doğru yayıldı ve böylece şöyle bir inanç meydana geldi: Her türlü cinsel ilişki çirkin ve pistir. Bu inanç, ufak bir düzeltmeyle, Hristiyan kilisenin de inancı olarak kabul edilmektedir.¹

Bu inanç, asırlar boyu kitlelerde ve insanların vicdanlarında korkutucu ve nefret ettirici etki uyandırmıştır. Psikologların belirttiklerine göre bu inancın etkinlik kazanması, insanlar üzerinde benzersiz ruhsal dengesizliklere ve hastalıklara yol açmıştır...

Böyle bir düşünce ve inancın ortaya çıkış kaynağı nedir? İnsanın, doğal meyil ve isteğine kötümser bir gözle bakmasına ve gerçekte kendi varlığından olan bir parçayı suçlamasına sebep olan nedir?

Bu mesele düşünürler tarafından incelenip, tahlil edilen bir konudur. Biz, şimdilik bunu irdelemek niyetinde değiliz. Bu durumun ortaya çıkmasında çeşitli etkenler söz konusu olabilir.

Mesela, anlaşıldığı kadarıyla cinsel ilişki ve isteğin çirkin oluşu düşüncesinin Hristiyanlıkta bu kadar yayılmasının sebebi, Kilise'nin tesisinden itibaren, Hz.

1- Evlilik ve Ahlâk (Zenaşui ve Ekhlaq) s. 25-26.

İsa'nın (a.s) bekâr yaşaması hakkında kilise tarafından ileri sürülen yorum ve öğreti olmuştur. Zira Hz. İsa'nın ömrünün sonuna kadar bekâr olarak yaşamasının sebebinin, cinsel ilişkinin çirkin ve kötü oluşundan kaynaklandığını söylediler.

Bu yüzden Hristiyan dinine mensup ruhban ve mukaddes kimselerin, ömür boyu hiçbir kadınla cinsel ilişkide bulunmamış ve hatta kadınlara yaklaşmamış olması gerçek ruhani mevkie erişmelerinin şartı olarak öngörülmüştür. Pa-pa, bu tür kimseler içerisinde seçiliyor. Kilisenin ileri gelen-lerine göre takva, bir insanın ömrü boyunca evlenmemesini gerektirir.

Russel diyor ki:

Kilise büyüklerinin kitaplarında evlilik hakkında ancak iki veya üç güzel nitelendirmeye rastlıyoruz, bunun dışında Kilise pederleri sürekli evlilikten en kötü şekilde söz etmişlerdir.

Riyazette gaye, erkekleri takvalı etmektir; bu bakımdan aşağılık bir amel olarak kabul edilen evlilik yok edilmeliydi. "Bekâret baltasıyla, evlilik ağacını yıkınız!" Senn Jrom'un bu inancı, mukaddesçi anlayışın hedefini ortaya koymaktadır.¹

Kilise, evlenmeyi neslin devamı niyetiyle caiz görüyor. Fakat bu zaruret, kilise açısından evliliğin çirkin oluşunu ve kötülüğünü ortadan kaldırmıyor.

Evlenmenin caiz oluşundaki diğer bir sebep ise çok kötüyü daha az kötü ile önlemektir. Yani evlilikle erkek ve

1- Evlilik ve Ahlâk (Zenaşui ve Ekhlâq), s.30

kadınların kayıtsız şartsız cin-sel münasebetlerde bulunmaları önlenmiş oluyor.

Russel şöyle diyor:

Saint Paul'un görüşüne göre, neslin devamı meselesi, ikinci dereceden ve yan bir hedeftir. Zira evlenmenin esas ana hedefi fesadı önlemektir. Nitekim bu mesele, evlenmenin asli fonksiyonu olup, aslında çok kötü olanı daha az kötü olan ile önlemek olarak biliniyor.¹

Kilise evlilik akdini feshedilmesi imkânsız bir akit olarak sayar ve boşanmayı yasak bilir. Kilise'nin bu tutumuyla evlenmeyi mukaddesleştirmek ve onun aşağılanmasını önlemek istediği söylenmektedir. Belki de Kilise, boşanmayı yasaklamakla bekârlık Cennet'inden sürülmüş olanları, evlenmeyi seçtikleri için cezalandırmak istemektedir!

Eski kavimler ve milletler arasında kadının tam bir insan olmayıp, insan ile hayvan arasında bir varlık olduğu ve "nefs-i natiqe"ye² sahip olmaması nedeniyle de asla cennete giremeyeceği gibi birçok inancın yaygın olduğunu biliyoruz.

Bu inanç ve düşünceler, kadın hakkında yapılan (yanlış) bir değerlendirmeden öteye gitmediği için kadınlar üzerinde aşağılık hissi ve erkekler üzerinde de bir kibir

1- Evlilik ve Ahlâk (Zenaşui ve Ekhlaq), s.31

2- Nefsi Natiqe: Klasik olarak insan "natiq" yani düşünebilen canlı (hayvan) olarak tarif edilir ve dolayısıyla da insan "nefs-i natiqe"ye sahiptir denilmektedir.

duygusu uyandırmanın dışında önemli bir etki bırakmıyordu.

Fakat cinsel münasebetin yasak, çirkin ve kötü oluşu inancı, kesinlikle hem kadında ve hem erkekte, ruhsal rahatsızlıklara yol açarak insanın bu tabii eğilim ve içgüdüğü ile dinî inanç arasında çok şiddetli bir sürtüşme meydana getirmektedir.

Kötü sonuçlara sebep olan ruhsal rahatsızlıklar, genellikle doğal eğilimler ile bu eğilimlere karşı koyan düşüncelerin telkini ile meydana geliyor. Bu sebepten dolayı bu mevzu psikoloji ve psikiyatri çevrelerinde önemli ölçüde ilgi görmüş, dikkate alınmıştır.

Bunları göz önünde tuttuğumuzda İslâm'ın derin mantığı dikkatimizi çekiyor. İslâm'da cinsel eğilimlerin çirkin ve kötü olduğuna dair en küçük bir işaret yoktur. İslâm, bu eğilimin tanzim edilmesi ve kurallı olmasına odaklanmışır.

İslâm açısından cinsel ilişkileri sadece toplumsal gereksinimler ve gelecek nesillerin durumu sınırlandırmaktadır. İslâm, bu yönde aldığı tedbirlerle doğal içgüdü ve isteklerin bastırılmasını, mahrumiyetin ukdeye sebep olmasını engellemektedir.

Ne yazık ki bu hususta Hristiyanlık, Budizm ve diğer dinlerin inançlarını eleştiren Bertrand Russel gibi düşünürler, İslâm hakkında sessiz kalmışlardır. Russel, Evlilik ve ahlâk isimli kitabında sadece şunu söylemekle yetinmiştir:

Muhammed ve Konfüçyüs dışında (eğer Konfüçyüs'ün öğretilerini bir din olarak kabul edersek),

diğer bütün dinlerin liderleri, sosyal ve siyasî esaslara hiç teveccüh etmemiş ve ruhun tekâmülünü, işrak,¹ düşünce ve fena yoluyla temin etmeye çalışmışlardır.²

Özetle, İslâm açısından cinsel istek ve eğilim, maneviyat ve ruhaniyet ile herhangi bir tezat içinde olmadığı gibi hatta peygamberlerin sünnetlerindendir.

Bir hadiste: *"Kadınları sevmek, bütün peygamberlerin ahlâkındandır."*³ buyrulmaktadır. Diğer taraftan elimize ulaşan rivayet ve kaynaklar gereğince Hz. Resulullah ve Masum İmamlar açık bir şekilde kadınlara olan ilgi ve alakalarını beyan etmiş, ruhbaniyete yönelenleri, kadından uzak kalanları şiddetle azarlamışlardır.

Hız. Resulullah'ın ashabından olan Osman bin Maz'un ibadet ve riyazet işini öyle bir hadde vardiirdi ki her gün oruç tutup, geceyi sabaha kadar ibadet edip namaz kılmakla geçiriyordu. Maz'un'un eşi durumu Resul-u Ekrem'e bildirdi. Bu haberi duyan Allah Resülü fazlasıyla sinirlenerek yerinden kalktığı gibi doğruca Osman bin Maz'un'un bulunduğı yere gitti ve şöyle buyurdu:

Ey Osman! Bil ki Allah beni ruhbanlık için göndermiş değıldir, benim şeriatım kolay, insanların fitratına uygun olan bir şeriattır. Ben şahsen namaz kılıyor, oruç tutuyor ve eşimle ilişkide bulunuyorum. Kim benim dinime uymak istiyorsa, benim sünnetimi yerine getirmelidir. Evlenmek ve kadınla erkeğın

1- İşrak: Kalp nuru, kalbin gözüyle hakikati görebilme.

2- Evlilik ve Ahlâk (Zenaşui ve Ekhlaq), s.86

3- Vesail, c.3, s.3

cinsel münasebette bulunması ise, benim sünnetlerim arasındadır.

Cinsel ilişkilerin çirkinliği ve kötülüğü hakkında söylediklerimiz batı dünyasının geçmişi ile ilgilidir. Şu anda batı dünyası, geçmişe göre cinsel ahlâk alanında tam bir dönüş yapmıştır. Bugün hep cinsel münasebetlerin kutsallığı, güzelliği, tam bir özgürlüğün gerekliliği ve bu hususta her türlü engel ve sınırlamanın ortadan kaldırılması gündeme getiriliyor. Geçmişte söylenen her şey din adınaydı, bugünse ilim ve felsefe adına sunuluyor.

Geçmişte halklar arasındaki karşılıklı iletişim araçlarının çok zayıf olmasına rağmen ne yazık ki biz, batılıların yanlış eski düşüncelerinin zarar ve ziyanlarından uzak kalamadık ve bu yanlış düşünce az çok bizlere de nüfuz etti. Yeni düşüncelerini ise mevcut şartlar altında bir sel gibi bize doğru yönlendirdiler. (İkinci bölümde dünyada cinsel ahlâk alanında meydana gelen yeni düşünceler hususunda sohbet edeceğiz.)

Önceki sayfalarda, eski dönemlerde cinsel ilişkilerin çirkin ve kötü oluşu hususunda yaygın olan düşünce ve fikirler, bu düşüncelerin insan üzerinde meydana getirdiği olumsuz ve kötü etkilerinden söz edip, İslâm'ın bu konudaki üstün görüşüne yer verdik. Yazımızın bu bölümünde ise yeni düşünürlerin, eski düşünürlerin tam tersine olan görüş ve düşüncelerine yer vereceğiz.

CİNSEL AHLÂK / 1

Yeni Mütefekkirlerin Düşüncesi

"Cinsel ahlâk", genel bir anlam ifade eden "ahlâk" mefhumunun bir bölümünü kapsar. İnsanın cinsel içgüdüğü ile alakalı olan alışkanlıkları, üslubu ve bilinçaltı kabiliyet ve özelliklerini içermektedir.

Kadının erkekten utanması, hayâ etmesi, erkeğin namus hissi, kadının kocasına karşı sadakati ve iffetli olması, setr-i avret (ayıp yerlerini örtmek), kadının, mahremi olmayanlardan bedenini örtmesi, zinadan sakınmak, şer'î eşi dışındakilerden, bakma ve dokunma yoluyla da olsa cinsel zevk almaktan sakınmak, mahrem olanlarla evlenmekten sakınmak ve bunun gibi şeyler cinsel ahlâka girer ve genel anlamdaki ahlâkın bir bölümü olarak değerlendirilir.

Cinsel ahlâk, insan fıtratında bulunan ahlâkın en güçlü ve önemli boyutu olarak kabul edilmiştir. Will Durant, "Medeniyet Tarihi" adlı kitabında şöyle diyor:

Cinsel münasebetlere çeki düzen vermek, her zaman en önemli ahlâkî vazifelerden sayılmıştır. Zira çoğalma içgüdüğü, evlilik sırasında olduğu gibi ondan önce ve sonra da birçok sorunlar meydana getiriyor. Bu içgüdüğün şiddet ve hiddeti, onun, tabii

mecrasından çıkması ve kanunlara itinasız davranması sonucunda sosyal teşkilâtlarda düzensizlik ve kargaşanın ortaya çıkmasına neden oluyor.¹

Burada karşılaştığımız ilk ilmi ve felsefi konu, bu cinsel ahlâkın nereden kaynaklandığı meselesidir. Mesela, nasıl oldu da hayâ ve iffet vasıfları kadında meydana geldi?

Erkek, niçin kendi eşi hakkında namus ve kıskanma hissine kapılıyor? Acaba bu duygu, insanların her zaman kınadığı ama buraya mahsus olarak makul gördükleri bir duygu mudur, yoksa bambaşka ve kınanan kıskançlıktan farklı bir duygu mudur? Eğer sıradan bir kıskançlık ise o zaman neden burada istisna edilmiştir; yok, eğer başka bir şeyse nasıl açıklanması gerekir?

Kısacası cinsel organların açılması, fuhuş, mahrem olan ile evlenme ve bunun gibi şeylerin çirkin oluşunun kaynağı nedir? Acaba bunların kaynağı bizzat fıtrat ve insanın tabiatı mıdır? Acaba fıtrat ve tabiat, kendi hedeflerine erişmek ve beşerin içtimai olan hayatına bir çeki düzen vermek için mi bu his ve duyguları insanda yerleştirmiştir?

Yoksa işin içinde başka sebepler bulunuyor ve bu sebepler tarih boyunca insan ruhunda etkili olmuş da tedrici olarak insan ahlâkının bir parçası durumuna mı dönüşmüştür?

Eğer cinsel ahlâkın kaynağı, tabiat ve fıtrat ise, niçin günümüzde yaşayan medeniyetten uzak ilkel kavim ve kabileler bu adetlere sahip değiller? Her halükârda, sebep ve

1- Medeniyet Tarihi, c.1, s.69

kaynak her ne olursa olsun, insanlığın geçmişi nasıl olursa olsun, önemli olan bugün ne yapmak gerektiğidir. Beşer, cinsel ahlâk hususunda, saadet menziline varmak için hangi yönde hareket etmelidir?

Acaba eski cinsel ahlâkı korumak mı; yoksa onu alt üst ederek yerine yeni bir ahlâk kurmak mı doğru olur?

Will Durant, gerçi ahlâkın temelinde tabiat değil de acı, kötü ve zalimane de olabilen gelişmelerin olduğuna inanıyor ama buna rağmen bu ahlâkın eksik ve yanlışlarıyla beraber tekâmül yolunda daha doğru olanı seçme anlamını taşıdığından korunması gerektiğine inanıyor.

Will Durant, bekâretin önemi, hayâ meselesi ve utanma duygusu hakkında şunları yazıyor:

Toplumdaki eski gelenek ve adetler, insanın asırlar boyu sayısız hatalardan sonra tabii seçiminin sonucudur. Bu yüzden demek gerekir ki bekâretin önemsenmesi ve utanma duygusu nispîdir ve kadını satın alarak gerçekleşen evlilikle yakından ilgisi vardır. Hatta bir takım sinir hastalıklarına yol açıyor ama buna rağmen, çeşitli toplumsal faydalar sağlamakta ve cinsel münasebetlerin düzgün kalmasında rol ifa etmektedir.¹

Freud ve taraftarları, başka bir görüş ileri sürüyor ve cinsel meselelerde eski ahlâkı yıkıp, yeni bir ahlâk anlayışı getirmek gerektiğini iddia ediyorlar.

Freud ve taraftarlarına göre, eski cinsel ahlâk anlayışı, sınırlama ve yasaklamayı temel alan bir anlayıştır. Öte

1- Medeniyet Tarihi, c.1, s.74

yandan insanoğlunun başına gelen kötülükler hep bu yasaklamalardan, kısıtlamalardan doğan ve insanın bilinçaltına yerleşen korku, çekince, vahşete düşme ve sınırlanmalardan doğmaktadır.

Russel de sunduğu yeni cinsel ahlâk anlayışında bu konuyu esas ve temel ediniyor.

Russel, kendi inancına göre cinsel ahlâk hakkında öyle bir mantığı savunuyor ki, tabu diye değerlendirdiği o mantıkta utanma, takva, namus (ona göre sıradan kıskançlık) ve iffet duygusu yoktur.

Kötülük, yanlışlık, rezillik vb. gibi anlamların bulunmadığı ve sadece akıl ve düşünceye dayalı olan; cinsel sınırlamaları, ancak yiyecek hakkındaki sınırlamalar kadar kabul edebilen bir mantığı kabul ediyor.

Russel'e: "Benim Tanıdığım Dünya" isimli kitabında, "Tabu Ahlâkı" bölümünde şöyle bir soru soruluyor:

Cinsel meseleler hakkında, doğru dürüst bir yol izlemek isteyenler için her hangi bir öneri ve nasihatınız var mı?

Cevabında şöyle diyor:

Cinsel meseleleri de diğer meseleler gibi ele almamız gerekir. Eğer bir işin yapılması, başkalarına herhangi bir zarar vermiyorsa, yapılmasını yanlış kabul edip suçlamanın hiçbir mantıklı delili yoktur...

"Sizin inancınıza göre bekâret perdesinin izale edilmesi kınanmalıdır fakat siz öte taraftan iffete aykırı düşen hareketleri, eğer beraberinde zarar ve ziyan getirmese

yanlış kabul etmiyorsunuz, bunu nasıl açıklıyorsunuz?" sorusunun cevabında ise şunları söylüyor:

Evet, dediğiniz doğrudur. Bekâret perdesini yırtmak, insanlar arasında bedensel bir tecavüzdür fakat eğer iffete aykırı düşen hareket ve ameller ile karşılaşacak olursak o zaman mevcut durumu gözden geçirmeli ve böyle kritik bir dönemde, muhalefeti gerektiren her hangi bir gerekçe olup olmadığına bakmalıyız.¹

Günümüzde cinsel ahlâk diye bilinen hayâ ve benzeri duyguların doğal ve fıtrî kaynağa sahip bulunup bulunmadıkları meselesine şimdilik girmek istemiyoruz. Zira bu mevzu, geniş ve çok boyutlu bir mevzudur. Yanlış anlaşılmaması için sadece şunu söylemekle yetiniyoruz:

"İlim, günümüzde tüm bu meselelerin kökünü keşfedecek bir seviyeye ulaşmıştır." gibisinden bir düşünceye kapılmamalıyız. Çünkü bu konularda söylenenlerin tümü birtakım teori, tahmin ve varsayımlardan başka bir şey değildir. Hatta varsayım sahipleri, ortak bir düşünce üzerinde de birleşmemiştir.

Mesela Freud, "hayâ" duygusunun kaynağını bir şey, Russel başka bir şey, Will Durant ise, daha başka bir şey olarak biliyor... Sözün fazla uzamaması için biz onları bir bir açıklamaktan kaçınıyoruz. Onların, bu duyguları gayri tabîi olarak görmelerinin esas nedeni, bu duyguları doğru bir şekilde açıklayamamalarıdır.

1- Benim Tanıdığım Dünya (Cihanî Ke Men Mişinasem), s.67-

Bu duyguların hiçbirinin yaratılıştan kaynaklanan bir sebebi bulunmadığını farz edelim ve konu hakkında diğer meselelerde olduğu gibi ferdi gereksinimler, sosyal çıkarlar ve insanlığın saadetini ölçü olarak düşünelim. Bakalım akıl ve mantık bize ne diyecek? Acaba akıl ve mantık, toplumun tam bir saadet ve mutluluğa ermesi, herkesin sağlığa kavuşması için bütün sınır ve yasakları çiğnememizi mi bize öneriyor?

Aklın ve mantığın gereği şudur: Bir yandan cinsel ilişkilerin kötü olduğu esasına dayanan hurafe ve geleneklerle mücadele etmeliyiz; öte yandan, özgürlük, serbestlik ve özgür gelişim adı altında cinsellik içgüdüsünün huzursuzluk, isyan ve azgınlık kaynağı olmasına da sebep olmamalıyız.

Modern cinsel ahlâk taraftarları, görüşlerini üç esasa dayandırmaktadırlar:

1- Ferdî hürriyet, başkalarının hürriyeti engellenmediği sürece korunmalıdır.

2- İnsanlığın saadeti, insanlarda bulunan bütün kabiliyet ve yeteneklerin geliştirilmesine bağlıdır. Bencillik, ben eksenlilik ve bundan kaynaklanan diğer hastalıklar, içgüdülerin karmaşık ve dengesiz olması ile alakalıdır.

İçgüdüler içerisindeki dengesizlik, içgüdüler arasında ayırım yapılmasından ileri gelmektedir. Bazıları doyarken, bazıları doyumsuz olarak bırakılıyor. Bu yüzden insanın hayatında gerçek saadete kavuşması için onun bütün kabiliyetleri, bütün boyutları eşit olarak eğitilip geliştirilmelidir.

3- İnsanın bir şeye olan rağbet ve isteği, ikna ve işba (doyum) sonucu azalır; engelleme ve yasaklama neticesinde ise artar. İnsanı, devamlı olarak cinsel meselelere ilgi göstermekten alıkoymak için tek doğru yol, onu bu husustaki bütün kısıtlama ve yasaklardan kurtarmak ve ona tam bir hürriyet vermektir. Bütün bozgunculuklar, kin ve intikam duyguları haşın (yasakçı) cinsel ahlâktan kaynaklanıyor.

İşte modern cinsel ahlâkın üzerine kurulu olduğu temel esaslar bunlardır. Bu modern cinsel ahlâkın sunduğu üç esası yeterli araştırma ve tetkiklerle irdeleyip inceleyeceğiz.

CİNSEL AHLÂK / 2

Daha önceki bölümde, modern cinsel ahlâk anlayışının temelini oluşturan esasları inceleyip tenkit edeceğimizi söylemiştik. Fakat öyle anlaşıyor ki bu ahlâkî sistemin taraftarlarının eski cinsel ahlâk anlayışı hakkındaki eleştirilerini ve bu hususta sundukları kendi tekliflerini açıklamadan önce, söz konusu esasların eleştirilmesi, istenildiği gibi faydalı ve anlaşılır olmayacaktır.

Gerekli bilgi ve aydınlığa sahip bulunmayan kimseler, yukarıdaki mevzunun söz konusu edilmesini yararlı ve gerekli bulmayabilirler. Ama bizce, mevcut toplum içerisinde bu tür meseleleri ele alarak incelemek büyük bir zarurettir. Çünkü konunun tanınmış filozof ve düşünürlerin dikkatini çekmiş olması bir yana, bununla birlikte bu düşünceler genç kuşak içerisinde her geçen gün daha da yaygınlık kazanmakta ve rağbet görmektedir.

Birçok gencimizin, bu tür meseleleri mantıklı bir şekilde ele alarak inceleme gücünden yoksun durumda olması pekâlâ mümkündür. Hatta birçok gencin, bu düşüncelerin sahiplerinin şahsiyet ve şöhretlerinin etkisinde kalarak bu sözlerin tamamen mantıklı sözler olduğuna inanmaları da olağandır.

Muhterem okuyucuların dikkatlerini çekmemiz ve bu konuda aydınlatmamız gerekir. Batı'dan kaynaklanan ve gençlerimizin daha yeni yeni ABC'sini öğrenmeye başladıkları düşünceleri hürriyet, eşitlik gibi kutsal kelimelerin kullanılmasına aldanarak kabul etmeleri nereye varacaktır? Bu gidişin sonu nereye varabilir? Acaba insanlık toplumu, bu yolda yürüyüp bu üslupla yaşamını sürdürmeye muktedir olabilecek mi? Yoksa bu külâh, insanlığın başına çok büyük mü gelecek? Bu yol, insanlık için felaket ve fenalıktan başka bir şey getirmeyen bir yol değil midir?

Bu soruları dikkate alarak, kısaca da olsa burada bu meseleleri ele almayı ve yeterli açıklamalarda bulunmayı gerekli görüyoruz. Daha geniş olarak başka bir kitapta bu konuyu inceleyeceğiz.¹

Cinsel ahlâk reformculuğu iddiasında bulunanlar diyorlar ki: Eski cinsel ahlâk anlayışının birtakım sebep ve gereksinimleri vardı ki şimdi ortadan kalkmış veya kalkmak üzeredir. Artık o sebepler ortadan kalktığına göre bizim halen bu ahlâk sistemini uygulamamız için hiçbir sebep yoktur. Deniliyor ki, buna ilave olarak bu ahlâkın meydana gelmesine sebep olan şeyler, adalet ve insan onuru ile çelişki içinde bulunan cahilce ve zalimce birtakım cereyanlardı. Bu yüz-den insanlık ve adalet için de olsa, bu ahlâkla mücadele etmek gerekir.

1- Kadın Haklarının Felsefî Temelleri (telifi devam etmektedir)

Eski cinsel ahlâkı meydana getiren unsurların, erkeğin kadının sahibi olması, erkeklerin kıskançlıkları, erkeğin babalık konusunda kuşkusuz olma isteği, cinsel ilişkinin çirkinliğine ve kötülüğüne inanma, aylık adet yüzünden kadının kendini kirli bir yaratık olarak görmesi ve adet süresince erkeğin kadından sakınması, kadının tarih boyunca erkek tarafından gördüğü şiddetli cezalandırılmalar ve nihayet sürekli olarak kadını erkeğe muhtaç kılan ekonomik etkenler olduğunu söylüyorlar.

Oysa bu etken ve sebepler, açıkça anlaşıldığı gibi zulüm ve adaletsizlik veya hurafelere dayanmaktadır. O zamanın sınırlı şartları böyle gerektiriyordu. Artık erkeğin kadın üzerindeki malikiyetinin bittiği, tıbbın ilerlemesi ve mevcut ilaçlarla babalık mevzusunun güvenceye alındığı, ruhbanca yaşamaya yönelik inançların yok olmaya doğru gittiği, bilgi ve seviyesinin yükselmesiyle kadınlık âdetinin kötülüğü inancının kalktığı, eski zamanlarda uygulanan katı cezaların artık son bulduğu, kadını esir eden ve erkeğe bağımlı kılan ekonomik etkenlerin mevcut olmadığı, kadınların ekonomi bağımsızlığa kavuştuğu, ayrıca hükümetlerin kadını daha fazla himaye altına aldığı, desteklediği ve birçok imkânlar verdiği, bir nevi hükümetin babanın yerini almaya başladığı böyle bir dönemde, artık kıskançlıkları ahlâkî eğitimle ortadan kaldırmak gerekir. Böyle bir hâl ve vaziyette artık bizim eski cinsel ahlâkın peşi sıra gitmemize ve onu bırakmamamıza hiçbir sebep yoktur.

Eski cinsel ahlâk hakkındaki eleştiriler ve bu ahlâk üzerinde reformun gerekli olduğu hususunda ileri sürülen deliller bunlardan ibarettir.

Şimdi bu ahlâk sisteminin kendisinde, nelerin ortaya atılıp, çözüm olarak sunulduğuna bir göz atalım. Elbette ilk olarak şuna dikkatinizi çekmek istiyoruz ki bütün bu reform maddeleri, sürekli eski bağların kırılması ve eski sınırlandırmaların, yasakların kaldırılması ekseninde dönüp durmaktadır.

Bu görüşte gündemde tutulan ilk konu, erkek ve kadının cinsellikte özgürcesine tam doyuma ermeleridir. Diğer bir deyişle aşkta özgürlük istenmektedir. Kadın ve erkek, evlilikten önce özgür cinsel ilişkilerden zevk almalıdırlar ve hatta evliliğin kendisi de bu hususta bir engel teşkil etmemelidir, diyorlar. Çünkü evlenmenin ve yasal bir eş seçmenin esas felsefesi, babanın belirli bir kadından dünyaya gelen evladın kendine ait olduğuna dair tam bir güvene sahip olmasından ibarettir.

Böyle bir güvenceyi, günümüz tıbbının insanlığa sunduğu doğum kontrol ilaçları ile elde etmek mümkündür. Bu yüzden erkek ve kadın yasal eşinin dışında birçok sevgiliye de sahip olabilir. Kadının diğer erkeklerle cinsel ilişkide bulunduğu zaman hamile olmayı engelleyici doğum kontrol ilaçlarından yararlanması ve diğerlerinden çocuk dünyaya getirmesini önlemesi gerekiyor. Çocuk edinmek istediği zaman ise kesinlikle yasal eşinden yararlanmalıdır, deniliyor.

Cinsel komünizm, sadece babalar ile evlatlar arasında soy ilişkisini kestiği için uygulanması imkânsızdır. Beşer, nesil güvencesinden el çekemez. Her baba kendi evladının kim olduğunu ve her evlat da kendi babasının kim olduğunu bilmek ister.

Russel şöyle diyor:

Doğum kontrol ilaçları doğum meselesini, evlat edinmeyi iradî bir mesele haline getirmiş ve onu biyolojik ilişkilerin kaçınılmaz sonucu olmaktan çıkarmıştır. Daha önce de açıkladığımız çeşitli ekonomik sebepler dolayısıyla artık babanın, çocukları eğitmek ve ihtiyaçlarını gidermek hususundaki ehemmiyeti önemli derecede azalmıştır. Bu bakımdan bir annenin, çocuğunun babalığına, aynı zamanda sevgilisi olan erkeği seçmesi için bir gereksinimi kalmayacaktır.

Müstakbel annenin mutluluğuna hiçbir hâlel gelmeksizin böyle bir taahhütten kendini kurtarması mümkündür. Erkekler açısından, kendi evlatlarının annesini seçmek bundan daha kolay ve basit olacaktır. Benim gibi, cinsel ilişkilerin, sadece çocuğun dünyaya gelmesi durumunda sosyal bir mesele olarak bilineceğine inananlar, şu iki sonuca varmak durumundadırlar:

1- Aşk, işin içinde çocuk doğurmak olmaması halinde serbesttir.

2- Çocuk doğurmak, günümüzdeki mevcut kural ve yasalardan daha ağır kurallarla olmalıdır.¹

Russel, daha sonra diğer bir sosyal sorunun çözümüne çalışıyor; beşer ırkının ıslahı meselesi... Russel diyor ki:

Cinsel ilişkiler bu esasa dayandırılınca artık toplum, sadece kişilik ve irsi açıdan verimli olan ve gerekli şartları haiz bulunan erkek ve kadınların

1- Evlilik ve Ahlâk (Zenaşui ve Ekhlâq) s.122

üreme yapmasına müsaade edebilecektir. Çocuk doğurma salahiyeti olan kadınlar, irsi açıdan öncelik tanınan erkeklerden döllenerек, çocuk doğurabileceklerdir. Çok iyi bir sevgili olabilecek olan diğer erkekler ise babalık hakkından mahrum olacaklar.¹

Russel, daha sonra yavaş yavaş sözlerine ve tekliflerine ahlâkî bir yön vererek, nasihat ve öğüt vermeye başlıyor. Eski cinsel ahlâkın temellerinden birinin kıskançlık olduğuna inandığından erkek ve kadınları kıskançlıktan sakınmaya teşvik ediyor ve diyor ki:

Benim teklif ettiğim yolda, eşleri birbirine karşı sadık kalmaktan kurtarmadığım doğrudur. Fakat buna karşılık kendilerini kıskançlıktan arındırmak gibi çok zor bir taahhüde sevk ediyorum. Akılcıca ve düzgün bir hayat, nefsi kontrol altına almaksızın mümkün değildir. Böyle olunca kıskançlık gibi çok şiddetli ve engelleyici bir duyguyu kontrol altına alarak, aşk duygularının genel gelişimine engel teşkil etmesine müsaade etmemeliyiz. Eski cinsel ahlâk anlayışının hatası, nefsi sakındırmayı (oto kontrol) tavsiye etmesinde değil; onun nereye yönlendirilmesi gerektiği hususundadır.

Russel demek istiyor ki, eskiler ahlâkî açıdan nefsin sakındırılması tavsiyesinde bulunuyorlardı. Ben de nefsin sakındırılması tavsiyesinde bulunuyorum. Fakat onların, nefsin kontrolü ve sakındırılmasından maksatları, cinsel içgüdünün kısıtlanmasıydı. Benim inancıma göre ise

1- Evlilik ve Ahlâk (Zenaşui ve Ekhlâq) s.123.

erkeklerde "namus" diye adlandırılan kıskançlık önlenmelidir. Erkekler, eşlerinin diğer erkeklerle aşk yapmakta olduğunu görüp rahatsız oldukları zaman, burada nefislerini dizginleyerek onları rahatsız etmemelidirler. Hatta eşiyle aşk yapan yabancı erkeğe, kendi sevgilisini veya eşini mutlu etti diye şükran duymalıdır.

Yine Russel diyor ki:

Çocuk dünyaya getirmek de sadece evlilikte olmalı ve evlilik dışı ilişkilerde doğum olaylarının önüne geçilmelidir... Böylece erkekler, doğuluların hadım erkekler yanında eşlerine karşı oldukları kadar rahat olmalılar. Bu metodun önemli sorunu, bir taraftan doğum kontrol ilaçlarına ve diğer taraftan kadınların samimiyetlerine (sevgililerinden hamile kalıp kocalarına nispet verebilmeleri anlamında) olan güvenin az olmasıdır. Fakat bu sorun zamanın ilerlemesi ile çok daha aşağı bir düzeye inecektir.

Reform ve ıslah (!) bu kadarıyla son bulmuyor. Cinsel organları örtmek, mahremler ile evliliğin yasaklığı, müstehcen resimlerin yayınlanması, istimna, çocuk düşürme, adet günlerinde cinsel ilişkide bulunmak vs. gibi diğer birçok konulara kadar uzanıyor. Cinsel organları örtmek ve açık saçık fotoğrafların yayılmasının yasaklığı gibi bazı durumlar açık bir şekilde eleştirilmiştir. İstimna gibi diğer bazı konular ise ahlâkın kapsamından çıkartılmış, ancak tıbbın bu hususta görüş belirtebileceği açıklanmıştır. Eğer tıp açısından yasaklanacak olursa, o zaman sağlığını

düşünen kimse onu yapmaktan sakınabilir... Kısacası, ahlâkî yönden bir yasaklığa tabii tutulamaz.

Daha önce açıkladığımız gibi şimdi bu ahlâk sisteminin temel prensiplerini ve esaslarını dikkatlice incelemenin sırasıdır. Ardından, batının hem eski ve hem yeni cinsel ahlâk anlayışı ile tam bir tezat içinde bulunan İslâm'ın cinsel ahlâk felsefesini açıklamanın sırası gelecektir.

Böylece bir kez daha İslâm'ın, insanlığa kılavuzluk etme yetkisine sahip bulunan tek düşünce sistemi olduğu ve Batı'nın, sosyal meselelerde sapıtma, saçmalama ve ne söylediğini bilmez bir vaziyete girdiği açıklık kazanacaktır. Artık Batı'nın bilim ve sanayideki ilerlemelerine rağmen, her zaman olduğu gibi tekrar hayat felsefesini doğudan öğrenmesinin zamanı gelmiştir.

CİNSEL AHLÂK / 3

Bir önceki bölümde, yeni ahlâk anlayışının esasları açıklandı. Şimdi ise bu anlayışın temelini oluşturan esasları değerlendirmeye çalışacağız. Bu esaslar şunlardan ibarettir:

1- Bütün insanların özgürlüklerine saygı göstermek gerekir. Özgürlükler, başkalarının özgürlüklerini ihlal etmeye-ne kadar teminat altında olmalıdır, ihlal ettiğinde ise kısıtlanmalıdır. Bir başka deyimle hürriyet, hürriyetten başka bir şeyle kısıtlanamaz.

2- Beşerin saadeti, kendi içinde bulunan yeteneklerin eğitilip, geliştirilmesine bağlıdır. Bencillikler, çıkarlıklar, ruhsal huzursuzluklar, içgüdülerdeki kargaşalardan özellikle de cinsel içgüdülerdeki sorunlardan kaynaklanmaktadır. İçgüdülerdeki problemler, kargaşalar ise içgüdülerin doyuma erişmemesinden ileri gelmektedir.

3- İnsanın istek, arzu ve ihtirası, sınırlandırma ve yasak sonucu daha da artar, alevlenir. Doyuma ulaşması halinde ise azalır ve sakinleşir. İnsanı, her zaman cinsel meselelere yönelmekten, cinselliği düşünmekten uzaklaştırmak ve cinsel meselelerden ileri gelen sonuçları önlemek için en doğru yol, bu hususta insanın karşısında engel olarak bulunan her türlü yasak ve kısıtlamayı kaldırmaktır.

Görüldüğü üzere yukarıdaki esaslardan birincisi felsefî, ikincisi eğitimle ilgili ve üçüncüsü ise psikolojiktir.

Bu üç esası, söz konusu ahlâkî sistemin taraftarlarının görüş ve sözlerinden kendimiz çıkartıyoruz. Yoksa onların hiçbirisi, yukarıda açıkladığımız şekliyle, ahlâk sistemlerinin esaslarını açıklamamışlardır.

Hürriyet İlkesi

Bu ahlâkî doktrinin taraftarları, cinselliğin sosyal boyutu olmadığı zannıyla, düşüncelerini, ferdî hakların asıl temeli sayılan bu prensibe dayandırmışlardır. Çünkü onlara göre, bir kişinin cinsel özgürlüğü diğerlerinin haklarına hiçbir darbe vurmamaktadır. Sadece babalık konusunda kişinin emin olması mevzuu söz konusu olunca kocalık hakkı ortaya çıkıyor ve kadının, kanuni kocası dışındaki erkeklerden hamile kalmaktan sakınmasını gerektiriyor.

Doğum kontrol ilaçlarının söz konusu olmadığı zamana kadar erkeğin bu hakkının korunması için, kadının, kocasına karşı sadık kalması, iffet ve takvaya riayet etmesi gerekiyordu. Fakat günümüzde mevcut ilaç ve araçlarla böyle bir şeye gerek yoktur.

Şimdi burada iki husus üzerinde durmamız gerekir: Birincisi özgürlüğü, sadece ve sadece başkalarının özgürlüğü ile sınırlandırma düşüncesi. İkincisi ise cinsel ilişkilerin, babalık evlatlık meselesinin güvenceye alınmasının dışında başka bir toplumsal yönü olmadığı iddiası.

Birinci husus hakkında düşünürken, özgürlüğü beşerin kesin hakkı kılan şeyin ne olduğuna bakmamız gerekir. Batı filozoflarının birçoğunun tasavvur ettiğinin aksine özgürlük hakkının ve bu hakka saygının yani özgürlüğün saygın addedilmesinin temelini oluşturan şey, insandaki heves, istek ve arzular değil, yaratılışın tekâmül ve olgunlaşma merhalelerini kat etmesi için insana verdiği bir takım yetenekler, insani erdemler ve kabiliyetlerdir. İnsanın iradesi, derununda olan mukaddes ve yüce insanî kabiliyetler ve insani eğilimlerle uyum içinde olması halinde iyi ve güzeldir. İnsanı fena ve yokluğa doğru sevk ettiği manevi ve insani yetenekleri, erdemleri boşa harcadığı takdirde ise kötüdür ve önlenmelidir.

Biz, inşallah daha sonra "İnsan ve Hürriyet" adı altında geniş olarak özgürlük meselesini ele alacak ve inceleyeceğiz. Burada şunu açıklamakla yetiniyoruz: "İnsan hür olarak yaratılmıştır, insana irade, istek ve arzu verilmiştir ve bu istekler, arzular başkalarının arzu ve istekleri ile çelişki içinde olmadığı, başkalarının istek ve arzularını tehlikeye düşürmediği müddetçe korunmalıdır." düşüncesi çok yanlıştır. Biz, istekleri, heva ve hevesleri sınırlandırması gereken tek şeyin başkalarının hak ve istekleri olmadığını, bununla birlikte insanın kendi menfaatlerinin, kendi yüce maslahatlarının da özgürlüklerini sınırlamak durumunda olduğunu ispat edeceğiz.

Ahlâk'ın temeline inen en büyük darbe, hürriyet adına ve hürriyet hakkında yapılan bu yanlış yorum kanalıyla olmuştur. Russel'den, "Acaba kendinizi ahlâkî sistemlerin her hangi birine uymakla mükellef biliyor musunuz?" diye

sorulduğunda şu cevabı veriyor: "Evet, fakat ahlâkı siyasetten ayırmak çok zor bir iştir."

Benim bildiğim kadarıyla ahlâk ilmi şu yolla sunulmalıdır: Mesela Zeyd'in, kendisi için yararlı ama komşuları için zararlı olan bir işi yaptığını düşünün. Eğer Zeyd bu yolla komşularını rahatsız edecek olursa komşuları bir araya toplanır ve biz Zeyd'in bu işini doğru bulmuyoruz, bu durumun önlenmesi için bir şeyler yapmak gerekir derler. Bu bakımdan görülüyor ki işimiz cezai bir meseleyle sonuçlanıyor ve bu mesele tamamıyla akıl ve mantığa uygundur.

Benim ahlâk metodum, toplum fertlerinin umumî çıkarları ile özel çıkarları arasında bir uyum sağlamak esasına dayalıdır:

Bu ahlâk metodu, pratikte uygulanılması açısından Eflatun'un Site Devleti'nden geri kalmıyor. Sayın Russel, ahlâkta hiçbir kutsal unsur ve insanın maddi çıkarlarının isteklerinin üstünde sayacağı ve kendisini sınırlayabilecek bir esas ve değer tanımıyor. Böylesi değerler ve fikirlere dayalı olan ahlâk sistemini tabu olarak sayıyor. Kutsal bildiği tek şey, irade, istek ve arzu özgürlüğüdür. İrade ve istek özgürlüğünü, ancak başkalarının irade ve istekleri ile çelişki halinde gördüğü zaman tehlikede görüyor. İşte o noktaya vardığında şöyle bir çıkmaza giriyor:

Nasıl bir güç bu durumlarda onun şahsi özgürlüğünü kısıtlayabilir ve onu başkalarının özgürlüğüne saygı göstermeye zorlayabilir?

Russel, başkalarının engelleme ve karşı durma gücü ile diye cevap veriyor ve diyor:

Kendi şahsi çıkarlarım için başkalarının çıkarlarını zedelemek istediğimde onlar kendi çıkarlarının korunması için birbirleri ile birleşecek ve benim yaptıklarına engel olacaklardır. Ben de ister istemez onlar karşısında teslim olacak ve mecburi olarak kendi şahsi çıkarlarıma göz yumup umumun çıkarlarına uymaya çalışacağım.¹

Sayın Russel, bu açıklamasıyla özel çıkarların, genel menfaatlerin koruyucusu olduğunu iddia etmek istiyor. Mesele buraya gelip dayandığında Russel'in felsefesinin çıkmaza girdiği ve akim kaldığı anlaşılıyor.

Her zaman için toplum fertlerinin ve kitlelerin muktedir olduklarını, fertler ve kitlelerin her zaman birbirleriyle birleşerek haddi aşanlara karşı direndiklerini ve her zaman çoğunluğun çıkarlarına karşı adım atmayı kararlaştıranların daha az güce sahip olacaklarını varsayacak olursak Russel'in faraziyesinin doğru çıkacağı açıktır.

Fakat acaba her zaman fertler ve gruplar eşit bir güce sahip midirler? Acaba her zaman haksızlığa uğrayanlar biri birileri ile birleşmeye ve bütünleşmeye yanaşıyorlar mı? Acaba her zaman fert mi, ekseriyetin çıkarlarına aykırı teşebbüste bulunuyor? Zaten haksızlık ve tecavüzde bulunanlar kendi güç ve kudretlerine güven duymadıkları müddetçe diğerlerinin hakkını ihlal etmeye girişmezler.

Russel'in teklif ettiği ahlâk, ancak zayıf olan insanlara, zorba ve güçlü kimselerden korkmalarını ve onların

1- Benim Tanıdığım Dünya (Cihanî Ke Men Mişinasem) s.64–

haklarına tecavüz etmemelerini tavsiye etmeye güç yetirebilir. Bu ahlâkî sistem zayıflara karşı birleşen ve kendi kuvvetleri ile onların her türlü itirazlarını bastıracaklarına dair güveni olan zorbarların önünü almaya ve haksızlıktan vazgeçirmeye güç yetiremez. Çünkü bu felsefe gereğince onların bu teşebbüsleri ahlâk dışı değildir. Zira onlar, kendi özel çıkarlarını, umurun çıkarları ile denkleştirmeye hiç gerek görmüyorlar. Bu tarz bir ahlâkî felsefe, zorbalık ve diktatörlük hakkını en iyi şekilde meşrulaştırmakta ve mazur hâle getirmektedir.

İlginçtir ki, Russel bütün ömrü boyunca, kendini hürriyet sever ve mazlumların hakkını savunan bir kimse olarak tanıtip temel şiarını da bu esasa dayandırmıştır. Oysaki ahlâk için ileri sürdüğü görüş tarzı, zorbalık ve diktatörlüğün temellerini daha da sağlamlaştırıyor. Bu tür örnekler Batı felsefesinde eşine az rastlanan bir şey değildir. Zira Batı dünyasında genellikle filozofların felsefesi, bir türlü ve hayat sloganı başka bir türdür...

İkinci hususa gelince... Burada evliliğin ve aile yuvası teşkil etmenin, ne ölçüde ferdi ve kişisel yönünün ve ne ölçüde de umumi ve toplumsal yönünün bulunduğu üzerinde duracağız. Kuşkusuz evlilikte kişisel menfaat ve ferdi mutluluk söz konusudur. Fertlerin kendilerine bir eş seçmelerindeki amaç, daha fazla mutlu olmak ve yaşamdan zevk almaktır.

Burada şu soru gündeme geliyor: Acaba hayatlarını birleştirerek ortak bir yaşayışa geçen, hayatın bütün zevk ve mutluluklarını tatmak isteyen karı ve kocanın, aile ocağını,

cinsel zevk ve mutluluk ocağı olarak kullanması ve bunu evin, ailenin içiyle sınırlaması mı daha akıllıcadır?

Yoksa cinselliğin, cinsel etkileşim ve zevklerin ev ve aile sınırını aşarak, dış topluma uzanması, sokak ve caddelerin, mağazaların, idare ve iş çevrelerinin, genel eğlence yerlerinin, çeşitli cinsel zevkler için de müsait sayılması mı daha iyi ve akıllıcadır?

İslâm, birinci yolu tavsiye etmiştir. Mukaddes İslâm dini, aile ortamının, karı kocanın birbirinden en iyi düzeyde cinsel zevk alabilmesi için elverişli olmasını ısrarla istemiştir. Bu hususta sorumsuzluk gösteren, ihmalde bulunan karı ve koca İslâm tarafından şiddetle kınanmıştır.

İslâm, geniş toplumsal alanın, faaliyet ve çalışma alanı olmasını ve her türlü cinsel faydalanmadan uzak bir muhit olarak kalmasında ısrar etmiştir. Meşru eşinden başkası ile cinsel ilişkide bulunmanın, yabancıya (cinsel zevk gözüyle) bakmanın haram oluşunun ve yine kadının kendi kocasından başkası için süslenmesinin haram oluşunun felsefesi de işte budur.

Şu anda bizlerin, körü körüne taklit ettiğimiz Batı ülkeleri, ikinci yolu seçmiş bulunuyorlar. Batılı ülkeler, cinsel zevkleri aile ocağından, toplum muhitine aktarma hususunda ellerinden geleni yapmışlardır. Şimdi ise cezasını çekiyorlar. Düşünürlerinin itirazları artık yükselmiştir. Onlar bazı komünist ülkelerin, bu tür şeylere toplum sathında engel olarak gençlerinin enerjisinin boşa harcanmasını önlediklerini gördüklerinde onlara imreniyorlar. Eğer hayatta zevk ve mutluluğu, şehvet ile eş değerde bilir, daha fazla yiyip içip, uyuyan, daha fazla

cinsel münasebette bulunanların daha fazla zevk aldıklarını, hayatlarında daha mutlu olduklarını varsayarsak, başka bir deyimle eğer insanın yaşam hazzını sağlayan etkenleri, hayvanlarda olanlarla sınırlı sayarsak, tabii ki cinsel zevklerin aile ocağından toplum muhitine aktarılması daha fazla zevk verecek ve mutluluk getirecektir.

Bunun karşısında eğer karı-koca arasındaki ruhsal ülfet ve yakınlığın, hatta şehvet gücünün yok olduğu ihtiyarlık döneminin en son günlerine kadar devam eden sıcak duyguların hayat için çok büyük bir öneme haiz bulunduğunu, bir erkeğin meşru ve sadık eşiyle bir arada olmasından aldığı zevkin, laubali bir kadınla bir arada olmasıyla aldığı zevkten çok farklı olduğunu düşünürsek, işte o zaman hiç kuşku duymadan, daha zevkli bir yaşam, daha mutlu ve hu-zurlu bir hayat için, fertlerin cinsel duygularını, meşru eşleriyle aile içine sınırlamaları, geniş toplumsal alanını ise iş ve toplumsal faaliyetlere tahsis etmeleri gerektiğini anlarız.

Bundan daha önemlisi de evlilik meselesinin sosyal yönüdür. Evlilik, sırf erkek ve kadının birlikte olarak cinsel ilişkilerden zevk alması için değildir. Evlilik ve aile ocağı, gelecek kuşağı ağırlama ve eğitme merkezidir. Gelecek nesillerin saadeti, toplumun ailevi yapısı ile yakından ilgilidir. Cenab-ı Hak, yeni nesillerin yetiştirilmesi ve eğitimi için bir taraftan karı-koca arasında güçlü bir ilgi, yakınlık hisleri ve diğer taraftan baba-evlat arasında ilgi ve sevgi meydana getirmiştir.

İçtimâî-insanî duygular, aile çevresinde olgunlaşıp, geliyor. Çocuğun ruhunu, anne ve babanın kurduğu

yüzlerce derecelik ısıda ki doğal insanî ve fitrî ortam, yumuşatıp şekillendiriyor.

Biz, insanların biri birine karşı sıcak duygular beslemelerini istediğimiz zaman, bir ulusun fertlerinin birbirleriyle kardeş olduklarını veya bütün beşeriyetin biri biriyle kardeş olduklarını yani bir aileden olduklarını dile getiriyoruz. Kur'ân-ı Kerim, müminlerin temiz, pak imanî duygularını, kardeşlik duygularına benzetiyor ve bütün müminlerin birbirleri ile kardeş olduklarını bildiriyor. Kardeşlik duyguları, sadece bir anne-babadan olmak ve damarlarda aynı kanı bulundurmakla ortaya çıkmaz. Asıl etken, iki kardeşin bir mu-habbet ve sevgi ocağında büyümesidir.

Sahi eğer aileden kaynaklanan sıcak kardeşlik hisleri olmasaydı, acaba toplum fertleri biri birilerine karşı küçüçük bir sevgi ve muhabbet duygusu gösterebilirler miydi?

Avrupa'da bir yere kadar adalet var ama doğu toplumlarının aksine duygusallığın çok zayıf olduğu görülmektedir. Hatta kardeşler, babalar ve evlatlar arasında bile duygusal bağların çok asgari bir seviyede olduğu söylenmektedir. Neden? Çünkü bu tür duygular, ancak samimi, huzurlu ve muhabbet dolu aile ocaklarında meydana gelebilir. Hâlbuki Avrupa'da karı-koca arasında böyle bir samimiyet, muhabbet ve birlik duygusu yoktur.

Genellikle Doğu'da, karı-koca arasında var olan bu samimiyet, muhabbet ve birlik, niçin Batı insanları arasında yoktur? Çünkü orada karı ve kocanın cinsel duyguları sadece biri birilerine mahsus değildir. Her biri sınırsız

olarak büyük toplum içerisinde en azından görme ve dokunma seviyesinde başkalarıyla cinselliği yaşayabiliyorlar. (Kadınla erkek arasındaki sıcaklık bu sebeple azalınca, sonuç olarak ailenin tümü yani ailede yetişen evlatlar da birbirine ve anne babaya karşı daha soğuk oluyorlar.)

CİNSEL AHLÂK / 4

Sözde yeni cinsel ahlâk anlayışı felsefesinin temelini oluşturan hürriyet ilkesini, daha önceki bölümlerde kısaca ele alıp inceledik. Bu bölümde ise söz konusu ahlâkî sistemin eğitim ve gelişim teorisinin temelini oluşturan insan-daki tabiî yeteneklerin geliştirilmesi-eğitilmesi mevzuunu incelemek istiyoruz. Tabi ardından da bu düşüncenin psikolojik temelini inceleyeceğiz.

Yeteneklerin geliştirilmesinin gerekliliği ilkesine dayanılarak, deniliyor ki ferdi mutlu ve topluma faydalı bir hale getirecek olan, onun fitrî ve tabiî kabiliyetlerinin, rahat ve özgür bir eğitim-gelişim sisteminde ortaya çıkarılması, gelişmesi, açılması ve meyve vermesidir. (Yani insanlar varlıklarında bulunan fitrî istek ve özellikleri rahat bir şekilde ortaya koyarak yetişsinler ki hem kendileri mutlu olsunlar hem de bu, toplum için daha faydalı olacaktır.)

Yeteneklerin gelişip kendini göstermesi, ferdin mutlu ve huzurlu bir hayat yaşamasını sağlayacağı gibi, onun ruhi dengesini de koruyacaktır. Sonuç itibariyle de toplum, huzur ve emniyet ortamına kavuşmuş olacaktır. Bunların engellenip üstü kapalı tutulması ise binlerce rahatsızlık, ıstırap, cinayet ve sapıklıklara sebep olmaktadır, deniliyor.

Yine deniliyor ki, eski cinsel ahlâk anlayışı, tabî ve fitrî bir istidadın, yani cinsel içgüdünün veya sözde "aşk" içgüdüsünün, açılıp olgunlaşmasına engel olduğu ve aşkı kötü saydığı için yanlıştır. Yeni cinsel ahlâk anlayışı ise aşkı serbest ve dokunulmaz saydığından ve onun gelişip, yayılmasına engel olmadığından daha mantıklı ve eski cinsel ahlâk anlayışı karşısında tercihe şayandır.

Bu konuyu daha iyi ele alabilmek için, önce aşağıdaki hususları incelememiz gerekiyor:

1- Acaba İslâmî ahlâk sistemi, istidatların tabii olarak gelişmesi ile tezat içinde midir?

2- Nefsi öldürmek, ne anlama geliyor?

3- Yeni cinsel ahlâk anlayışı, içgüdülerdeki kargaşanın en büyük sebebi ve istidatların tabii olgunlaşmasının engelidir.

4- Ahlâk alanında demokrasi.

5- Cinsel ahlâkın, ekonomik ve siyasi ahlâkla karşılaştırılması.

6- Mahrumiyet ve iştiaak.

7- Aşk içgüdüsü açısından kişiliğin olgunlaşması.

Acaba İslâmî Ahlâk, İstidatların Tabîî Gelişimi İle Tezat İçinde Midir?

Doğal insanî yeteneklerin, engellenmek yerine eğitilmesi gerektiği düşüncesini biz de doğru buluyor ve kabul ediyoruz. Onlar, sadece ortaya çıkan kötü sonuçlardan dolayı insanî yeteneklerin gelişimini savunurken, biz, sonuçları görmenin ötesinde bu iddiayı

ispatlıyoruz. Şöyle ki, Allah Tebareke ve Teala, vücuttaki herhangi bir uzvu boş yere yaratmadığı gibi, ruhsal istidat ve kabiliyetlerin de hiçbirini boş yere yaratmamıştır. Bununla beraber bütün vücut organlarının korunup ihtiyaçlarının giderilerek, gelişimini sağ-lamak gerektiği gibi ruhsal beşerî yetenekler ve istidatların da korunup kollanması ve geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapıyoruz.

Faraza eğer biz, ortaya çıkan olumsuz sonuçlar ve sorunları görerek insani yeteneklerin engellenmesinin yanlış olduğu sonucuna varamasaydık, bize bunu dinimiz anlatacaktı.

İşte bu yüzden daha yüzyıllar öncesinde, beşeri istidatların geliştirilmesindeki olumlu sonuçlar ve engellenmesindeki kötü sonuçlar gerektiği gibi anlaşıl-mamış olduğu halde âlimler, vücut organlarının korunmasını ve beşerin ruhsal yeteneklerinin dikkatten uzak tutulmamasını ısrarla tavsiye etmekteydiler.

Demek ki, beşerî istidatların eğitilmesinin gerekliliği üzerinde hiçbir kuşku yok. Çok eski zamanlardan beri bu manayı ifade etmek üzere seçilmiş olan "terbiye" (yetiştirme, geliştirme, eğitme) kelimesi de bunu ifade etmektedir. Terbiye kelimesinin başka bir anlamı yoktur.

Mevzu beşerî istidatları eğitip geliştirmenin gerekli olup olmadığı değil, mevzu şu ki acaba beşeri yetenekleri hiçbir karmaşa, sorun ve sapma yaşanmaksınız eğitip geliştirmenin doğru yolu nedir?

Biz, cinsel yetenek de dâhil olmak üzere bütün tabiî istidat ve özelliklerin gelişiminin, ancak İslâmî kurallara uymakla mümkün olduğunu ve bu kuralların dışına

çıkılmasının söz konusu istidatların huzursuzluğuna, düzensizliğine, tabîî yolundan çıkmasına, hatta yara almasına sebep olduğunu ispatlamak istiyoruz. Şimdi kısaca İslâm'ın ahlâk ve eğitim alanındaki genel mantığına bir göz atmak istiyoruz:

Bazı dar düşünceli insanlar, İslâmî ahlâk ve eğitimin, beşerî istidatların tabîî gelişimi ile tezat içinde olduğunu ve onların önlenmesi esasî üzerine kurulduğunu zannederler. Bu iddiayı savunanlar bahane ve delil olarak İslâm'ın tezkiye ve nefsi ıslah etme hakkındaki tabirlerini öne sürüyorlar.

Kur'ân-ı Kerim'de bir kaç yeminden sonra şöyle buyruluyor:

"Kuşkusuz nefsini tezkiye eden kurtuldu."

Kur'ân'ın bu tabirinden; **birincisi**, insanın nefsinin kötü yola düşmesinin mümkün olduğu; **ikincisi**, nefsi günahlardan ve kötülüklerden arındırmanın insanın kendi vazifesi olduğu ve **üçüncü** olarak da, kişinin kendi nefsini temizle-meyi farz bilmesi, saadetinin buna bağlı olduğunun farkında olması gerektiği anlaşıyor.

Bu üç konunun hiçbirini inkâr edilemez. Şimdiye kadar hiçbir din ve ideoloji insan nefsinin günah ve kötülüğe bulaşamayacağını ileri sürmemiştir. İnsanın nefsi, aynen vücut yapısı gibi zedelenebilir durumdadır. İnsanın, ruhî dengesizlikler ve günah sonucu kendine çektiirdiği ıstırap ve eziyeti ne tabiat ne de başka insanlar çektiremez. Bu yüzden insanın kurtuluşa ermesi ruhî denge ve nefsi arındırma olmaksızın mümkün değildir. Kur'ân'ın bu tabiriyle ilgili olanlar hakkında herhangi bir kuşku kalmıyor.

Kur'ân'da, insan nefsinin "emmarehun bissu'i" (kötülüğü emreden nefis) sıfatıyla tavsif eden diğer bir tabir geçmektedir. İnsan, Kur'ân'daki bu "emmarehun bissu'i" tabirini gör-düğü zaman, ister istemez şu soruyla karşılaşır:

Acaba Kur'ân açısından insanın nefsanî tabiatı şer ve kötü müdür?

Eğer Kur'ân, düşünce olarak, insanı şer ve kötü olarak görüyorsa ister istemez amel merhalesinde (pratiğe yönelik düşüncede) zatı şer olan bu varlığı eğitmenin olgunlaştırmanın yanlışı olduğunu, onu her zaman zayıf, güçsüz ve baskı altında tutmak gerektiğini, her türlü faaliyetini engellenmek hatta onu yok etmek gerektiğini savunacaktır. Eğer bunun aksine Kur'ân açısından insanın tabiatı, kötülüğe yönelik değil de özel durumlarda bazı sebeplerden dolayı azgınlaşan ve şer hâline dönüşen bir varlıksa, yani eğer Kur'ân düşünce aşamasında insana karşı kötümser değil, onu şerlerin kaynağı olarak ele almıyorsa o zaman ister istemez pratiğe dönük düşüncesinde seçeceği yol, azgınlığın sebeplerini ortadan kaldırmak olacaktır.

Durum böyle olunca ikinci bir soruyla karşılaşırız. Öyleyse insandaki nefsanî güçlerin isyan, azgınlık ve ıstıraba düşmelerinin sebebi nedir ve ne gibi yollarla bunları önleyip yeniden dengeyi sağlamak mümkün olabilir?

Biz, her iki soruya da cevap veriyoruz:

Dar düşünceli insanlar, İslâm dininin, insan nefsinin kötülöklere emreden (emmarehun bissu'i) olarak vasıflandırdığını görünce sırf bunu İslâmî ahlâk ve eğitimi, insandaki fitrî istidatlara ve doğal özelliklere karşı kötümser

davranmakla suçlamak ve insanın tabiatını asaleten şer, onu eğitmeninse yanlış olduğunu kabul etmekle suçlamak için yeterli görüyorlar.

Fakat böyle bir tasavvur yanlıştır. İslâm, eğer bir yerde nefsi kötülüğü emreden sıfatıyla vasıflandırmışsa, diğer bir yerde "en-nefsu'l-levvame" (işlemiş olduğu günah ve kötülükler karşısında kendini azarlayan suçlayan) ve bir başka yerde de "en-nefsu'l-mutmainne" (yani, huzur bulan ve olgunlaşan) olarak vasıflandırmaktadır.

Bütün bunlardan, Kur'ân açısından, insanın nefsanî tabiatının çeşitli merhaleleri olduğu anlaşıyor. Bir merhalede şerre emrediyor, bir merhalede işlediği günahtan dolayı rahatsız oluyor, pişmanlık duyuyor ve diğer bir merhalede huzur buluyor ve kötülüğü, şerri tamamen terk ediyor.

Anlaşıldığı gibi İslâm, düşünce aşamasında, insanın nefsanî tabiatını mahiyet olarak şer saymıyor, dolayısıyla da ister istemez pratiğe yönelik çözümlerinde de, Hinduizm, Kelbî öğretisi, Maniheizm (Mani öğretisi) veya Hristiyanlığın felsefe ve eğitim sistemlerinde olanın aksine nefsanî güçleri yok etmek veya en azından onları sıkı önlemler altında sınırlandırma metodunu benimsemiyor. Nitekim İslâm'ın pratik yaşama yönelik hükümleri, emir ve yasakları bu sözümüzün açık bir delilidir.

İnsan nefsinin, bazı özel durumlarda, şartlarda ve aşamalarda insanı, gerçekten de şerre emretmesi meselesinde eski dönemlerde bazı şüpheler vardıysa da günümüzde psikoloji dalında kaydedilen büyük ilmi gelişmelerin katkısıyla tamamıyla kesinlik kazanmıştır.

Hepsinden ilginç olanı şu ki Kur'ân-ı Kerim'in, nefsin vasfında "daiyetun bissu'ı" (kötülük ve şerre doğru davet eden) değil de "emmarehun bi's-su" (kötülük ve şerre emreden) tabirini kullanmıştır. Kur'ân-ı Kerim bu tabiriyle, insanın nefsanî duygularının azgınlaştığı zamanlar insanı cinayet, günah ve sapık amellere doğru davet etmekle yetinmeyip hatta diktatörce bir güç gibi emirler verdiğini anlatıyor. Yani nefsanî güçler azgınlaştıkları zaman, insandaki diğer bütün üstün istidatları, erdem ve yetenekleri kendi kontrolleri altına almak istiyor. Bu mesele son zamanlara kadar anlaşılmamış bir gerçektir. Günümüzde, sapık duyguların, çok esrareniz bir tarzda, insanın idrak ve algılarına hükmettiği ve insanın algı sisteminin bilinçsizce bu emirlere uyduğu ispat edilmiştir.

Nelerin azgınlık ve kargaşaya, nelerin ruhsal huzur ve dengeye sebep olduğu şeklindeki ikinci soruya gelince. Biz bu sorunun cevabını, yeni cinsel ahlâkın psikolojiyle alakalı olan üçüncü temeli hakkında sohbet ettiğimiz zaman vereceğiz.

Nefsi Öldürmek Ne Demektir?

Burada diğer bir soru daha var: Eğer İslâm ahlâkı açısından doğal istidatlar ve yeteneklerin yok edilmemesi gerekiyorsa, öyleyse yer yer dinî metinlerde ve daha çok ahlâk üstatlarının özellikle de tasavvuf ehli kesimin sözlerinde rastlanan "nefsi öldürme" tabirinin anlamı nedir? Bu sorunun da cevabı daha önceki açıklamalarımızla açıklık kazandı kanısındayız.

İslâm, insan tabiatından kaynaklanan özellikler ve fitrî yetenekleri yok etmek gerektiğini söylemiyor, İslâm "Nefs-i Emmare"yi (insanı kötülüğe emreden nefis) yok etmek gerektiğini söylüyor. Nefs-i Emmare'nin, insanın batınında ö-zel durumlar karşısında baş gösteren azgınlık ve kargaşanın temsilcisi olduğunu söylüyor. Nefs-i Emmare'yi öldürmekten maksat, nefsanî güç ve istidatların azgınlık ve fitnesini yatıştırmak anlamındadır.

Fitne ve kargaşayı dindirmekle, fitneye, kargaşaya sebep olan güçleri yok etmek farklıdır. Gerek sosyal fitne ve kargaşalarda ve gerekse ruhsal fitne ve kargaşalarda fitneyi yok etmek zaruri olarak fitne ve bozgunculuğa sebep olan fertler veya güçleri yok etme gereksinimini doğurmaz. Bilakis fert veya güçleri fitne çıkarmaya, bozgunculuk yapmaya sevk eden etkenleri yok etmek yerinde ve yeterli olur.

Daha sonraki bölümlerimizde bu nevi öldürmenin bazen nefsi tatmin etme ve doyurma, bazen de onunla muhalefet etmekle hâsıl olacağını açıklayacağız...

CİNSEL AHLÂK / 5

İçgüdü ve Eğilimlerde Huzursuzluk

Meselelere tek yönlü bakıp diğer yönleri unutmak bazen telafisi mümkün olmayan zararlar doğurmaktadır. Son bir asırda gerçekleştirilen incelemeler ve buluşlar, duyguların, arzu ve isteklerin özellikle cinsel isteklerin bastırılmasının birçok zararlara ve sorunlara neden olduğunu ispat etmiştir. Böylece eski düşünürlerin çoğunun inandığı, doğal istekler ve içgüdüler ne kadar zayıf bırakılırsa daha üstün güçler ve yetenekler, özellikle akıl gücü daha çok gelişir ve karşısında her hangi bir engel tanımaz hale gelir, şeklindeki düşüncenin temelsiz olduğu ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Baskı altında tutulmuş ve tatmin edilmemiş arzular suur altına kayarlar. Bu, gerek ferdî açıdan ve gerekse sosyal açıdan insanlığa çok ağıra mal olur. Dolayısıyla arzu ve eğilimlerin daha iyi bir şekilde akıl gücünün komutası altında tutulması ve olumsuzluklar doğurmaması için baskı altında kalmaması ve tatmin edilmesinin sağlanması gerekir.

Psikologlar, ruhsal ve sosyal hastalıkların ve sinir bozukluklarının büyük bir bölümünün, özellikle cinsel

yönde olmak üzere, genel olarak mahrumiyet, duygusuna kapılmaktan ileri geldiğini belirtmektedirler. Bunun yanında mah-rumiyetin, ukdelerin oluşmasına sebep olduğunu ve ukdelerin de insanda, zulüm, cinayet, kibir, kıskançlık, inziva, kötümserlik vs. gibi kötü ve tehlikeli sıfatlar halinde kendini gösterdiğini ispat etmişlerdir.

Mevzu bahis olan esasın, yani arzuları baskı altında tutmanın zararlarının anlaşılması çok üstün, değerli psikolojik keşiflerden biridir ve insanlığın en kıymetli başarılarından sayılıyor.

Halkın geneli, çoğunlukla elle tutulur gözle görülür şeylere alıştıklarından ve maddi araç gereçlerle daha çok aşına oldukları için teknik, sanayi ve cansız tabiat güçlerini hizmete sokabilmek için yapılan buluşlara daha çok önem verirken psikolojik ve ruhsal meseleler hakkında yapılan buluş ve keşiflere, pek ilgi göstermemektedirler. Bununla birlikte meselenin önemi bilge ve aydın kesimler için açıktır.

Her ne kadar geçmişlerimizden kalan kaynaklarda, özellikle de İslâmî eserlerde az-çok bu gerçeğin bilindiğine dair belirtiler mevcutsa da bu esasın kesin olarak, bilimsel yollardan ispat olunması ve bununla ilgili kuralların keşfi son asrın bilimsel başarılarındanıdır.

Şimdi bu esastan nasıl yararlanıldığına bir göz atalım:

Acaba bu bilimsel esas, örneğin tıbbi buluşlardan biri gibi mesela penisilin gibi doğru şekilde yararlanıldı mı? Ne yazık ki bir yandan ruhsal meselelerin karışıklığı ve çok yönlü oluşu, diğer yandan bu mevzunun insanların basiretini körelten istek ve eğilimleriyle ilişkili olması bu önemli bilimsel esastan beklenildiği şekilde

yararlanılmasına olanak tanımadı. Hatta bu esas zıt yönde bir bahane ve araç oluverdi. Yani istek ve ihtiyaçların engellenmesini ve bundan doğan kötü sonuçları engellemek yerine ukdeleri, psikolojik sorunları daha da artırdı.

Niçin ruhsal hastalıklar, delirmeler, intiharlar, cinayetler, ıstıraplar, ümitsizlikler, kötümserlik ve kine dair istatistikler korkunç bir şekilde yükselmiştir? Çünkü arzu ve istekleri sindirmemek, kontrol altına almamak, onları tamamen ser-best bırakmak ve onları serbest bırakmak ise bütün kayıtları, kuralları ve sınırları ortadan kaldırılmak olarak algılandı.

Asırlar boyu şehvetperestlik aleyhinde, ahlâka aykırı bir iş, ruhun dengesini, alt-üst eden etken, sosyal düzeni karıştıran ve bir nevi sapıklık ve hastalık olarak sunulduktan sonra, birdenbire yaprak çevrildi ve sahife değişti. Şehvet duygularını dizginlemenin, iffet ve takvaya bağlı kalmanın, sosyal ve ahlâkî kayıt ve kuralları kabul etmenin ruhsal huzuru alt-üst ettiği, sosyal düzeni karıştırdığı söylendi. Daha da ötesi bunlar ahlâka aykırı olarak tanıtıldı.

Sınırları kaldırın ki insanlar arasındaki düşmanlıklar, kinler ortadan kalsın. İffeti yok edin ki kalpler huzur bulsun ve sosyal huzur hâkim kılınsın. Mutlak özgürlük hakkı verin ki ruhsal hastalıklar ortadan kalsın... diye feryatlar yükselmeye başladı.

Zahirde çok tatlı ve çekici olan bu düşüncelerin, toplumsal sorunları halletme adıyla sunulmasının, özellikle bekâr gençlik içerisinde büyük taraftar kitlesi bulacağı açıktı.

Biz, bugün kendi ülkemizde kimlerin bu tür bir ahlâkî anlayışı desteklediklerini görüyoruz. Bundan iyisi ne olabilir ki; kendimizi gönlün emrine gönlü de arzu ve heveslerin emrine verelim, aynı zamanda da ahlâkî açıdan üstün bir iş yapmış olalım! Bu şekilde ahlâkî açıdan ileri seviyede insanlar olarak görülmek de var işin içinde. Bu hem ziyaret, hem ticaret gibi bir şey oluyor. Hem zevklere koşmak hem de insanlığın kurtuluşu yönünde adımlar atmış olmak; hem şehvete hem ahlâka ulaşmak; hem maddi zevk hem de manevi ilerleme! Bu bazı sözde mutasavvıflar arasında mecazî aşk adıyla yaygın olan duruma benziyor. Hem bir güzelle birlikte olup, hem de Allah'a daha çok yaklaşmak üzere irfanî seyr-ü sulûkta ilerleme kat etmeyi kim istemez?!

Sonuç ne oldu? Ne olacağı başından belliydi. Acaba ruhsal hastalıklar yok edildi mi? İstirap ve korku, yerini huzur ve sükûnete mi bıraktı? Hayır, ne yazık ki sonuç beklenilenin tam aksine oldu, daha önceki huzursuzluklara, ıstırap ve kederlere yenileri eklendi. Öyle ki cinsel özgürlüğün öncülerinden bazıları ne kadar büyük bir yanılgıda olduklarının farkına vararak sözlerini açıklama ve tevil adı altında geri aldılar. Dediler ki toplumsal kurallar ve sınırlamalar kaçınılmazdır, çünkü cinsel içgüdüğü tam anlamıyla doyurup yatıştırmak mümkün değildir. Bu durumda zihinleri yüce sanatsal ve fikirsel mevzulara yöneltmek, içgüdüğü bu yönde yönlendirmek gerekir. Freud bunlardan biriydi.

Russel gibilerinin savunduğu ve yeni ahlâk diye adlandırdıkları şey, işte bu arzu ve içgüdülerin haddinden

fazla huzursuzlaşmasına ve azgınlaşmasına sebep olan ahlâk sistemidir.

Eski ahlâkı, ruhu huzursuz etmekle suçluyorlar. Oysa onların iddialarının aksine kendi ahlâk sistemlerinin böyle bir suçlamayı hak ettiği açık bir gerçektir. Bugün sosyologların kafasını kurcalayan birçok farklı sosyal sorun ortaya çıkmıştır.

Günümüz toplumunda gençler, açık bir şekilde evlenmekten kaçıyorlar. Hamilelik, doğum ve çocuk büyütme, kadınlar açısından nefret verici olarak görülmektedir. Kadınlar, ev işlerinin idaresiyle pek ilgilenir görünmüyorlar. Gönül ve ruh birliğinin bir örneği olan evlilikler, eski ahlâk kurallarına bağlı bazı kesimler dışında görülmemektedir. Sinirsel gerilimler her geçen gün daha da büyümekte ve toplum içerisinde ruhsal dengesizliklerin gözle görülür hadde çoğaldığı görülmektedir.

Bazıları, mevcut durumun, sanayileşme devriminden ileri geldiğini iddia etmekte, böylece geri dönüş yolunu kapatmak istemektedirler. Hâlbuki mevcut durumun, sanayileşme ve tarımın giderek yok olmasıyla hiçbir ilgisinin bulunmadığı açıktır.

Bu durum sözde bir nevi düşünce devriminden kaynaklanmakta ve belli başlı bazı kimseler, insanlığın böyle kötü bir ortama sürüklenmesinin asıl sorumlularıdır.

Russel sözlerinde çelişkiye düşüyor; bazen şiddetli bir şekilde cinsel özgürlüğü desteklemekte -daha önceki bölümlerde onun bazı sözlerini aktardık- bazen de bu hususta bir takım sosyal hudut ve sınırlamaların gerekliliğini ileri sürmektedir. Biz sözün daha fazla

uzamaması için bunları söz konusu edip eleştirmek istemiyoruz.

Doğru olan şu ki, istek ve arzuları, eğilimleri sindirmeyip tatmin etmek bir şeydir cinsel özgürlük, ahlâkî kural ve kanunları ortadan kaldırmaksa başka bir şey. İstekleri tatmin etmek, doyurmak, iffet ve takva esasına riayet etmekle çelişki içinde değil, hatta sadece iffet ve takva iledir ki istek ve arzuları tatmin ederken, yersiz heyecanları önleyerek, mahrumiyet duygularından kurtulmak mümkündür. Diğer bir deyimle insani istidat ve yetenekleri eğitmek, bitmek tükenmek bilmeyen heves ve arzuları kanatlandırmaktan farklıdır.

İnsanın hayvandan farklı kılan özelliklerden biri sahip olduğu iki çeşit arzu ve istektir: Hakikî arzu ve istekler, yalancı arzu ve istekler.

Hakikî istekler, insanın doğal tabiatının gereği olan aslî isteklerdir. Bütün insanların fıtratında kendini korumaya, güçlü olmaya, cinselliğe, yemek ve içmek gibi şeylere doğal bir eğilim ve istek vardır. Bu isteklerin hepsinin bir hikmeti ve yaratılıştan kaynaklanan sebepleri vardır. Ayrıca bunların hepsi sınırlı olmakla birlikte, doyumu olmayan yalancı bir temenninin de zemini olabiliyorlar. Örneğin; insanların yemek konusunda bazen kendilerinde buldukları sahte iştah herkesçe bilinmektedir.

Belli bir ihtiyaçtan kaynaklanan tabii istek ve ihtiyaçları karşılamak, onları doyuma ulaştırmak mümkündür ama özellikle ruhsal susuzluğa dönüşmüş olan hırs ve arzuları ki bunlar arasında cinsellik de vardır, doyurmak mümkün değildir. İşte yalancı istek dediğimiz budur.

İstek ve arzuların bastırılmasını önlemek ve insani yeteneklerin gelişmesini sağlamak için, sözde özgür ahlâk sistemini tavsiye edenlerin hatası şu ki onlar, insanla hayvan arasındaki bu önemli farkı göz önüne almamışlar ve insan fıtratında sonsuzluğa yönelik bir eğilimin bulunduğu gerçeğine önem vermemişlerdir. İnsan, gerek para ve iktisat alanında, gerek hükümet ve siyasi güç alanında ve gerekse cinsellik alanında ilerlemek için müsait bir ortam bulacak olursa hiçbir noktada durmayacaktır. Cinsel ihtiyaçların insan vücudunda, idrar ihtiyacını karşılamak ve idrar kesesini boşaltmak gibi bir ihtiyaç olduğunu zannettiler. İdrarı vücut içinde hapsetmek, idrar yapmaktan sakınmak tıp açısından insan vücuduna önemli ölçüde zararlar verir. Fakat onu boşaltmanın, idrar yapmanın da bir sınırı bir haddi vardır. Yani insan ihtiyacını giderdikten sonra eğer bütün cadde ve sokaklarda adım başına bir tuvalet bile olsa, artık onun için bir anlamı bir cazibesi olmayacaktır.

Cinsel isteği veya güç ve makam isteğini yahut paraya ve dünya malına olan eğilimi bu tarz bir ihtiyaç gibi saymak, sadece bu isteklerin doyuma ulaşması yönüne bakıp, aksi yönünü yani bitmek tükenmek bilmeyen bir istek ve hırsın önünü tamamen açmanın hayret verici tehlikelerini görmezlikten gelmek, cahilce bir tutum olur.

Eğer insan bu hususta hayvanlar gibi sınırlı bir kapasiteye sahip olsaydı, ne siyasi ne ekonomik ve ne de cinsel yönde herhangi bir kanun ve kurala gerek kalmazdı. Ahlâk açısından da ne siyasi ve sosyal ahlâka gerek kalırdı, ne ekonomik ahlâka ve ne de cinsel ahlâka... Doğal sınırlı kapasitenin kendisi bütün meseleleri çözüme bağlardı.

Sosyal ilişkilerde ve ekonomi alanında, sınırlayıcı ahlâk ve kurallara, siyasi ve içtimai iffet ve takvaya mecburen ihtiyaç olduğu gibi, cinsel yönde de sınırlayıcı ahlâkî anlayış ve kurallara, cinsel iffet ve takvaya ihtiyaç vardır.

CİNSEL AHLÂK / 6

Cinsellikte Disiplin ve Aşk İçgüdüsü

- Ahlâkta Demokrasi

- Aşk İçgüdüsü Yönünden Kişisel Gelişim

"Ahlâkta da siyaset gibi, demokrasi ve özgürlük ilkeleri hâkim olmalıdır." düşüncesi doğrudur. Yani insan kendi eğilim, arzu ve içgüdülerine karşı adaletli bir hükümetin halk kitlelerine karşı takındığı tavır gibi bir tavır takınmalıdır. Fakat nedense bazıları, ahlâkî meseleler için içine girdiğinde veya insanın kendisi ve kendisine karşı tutumu söz konusu olduğunda yani fert kendisi hakkında bir hüküm belirleyeceği zaman bilerek veya bilmeyerek özgürlüğü, vurdumduymazlık, karışıklık, düzensizlik ve hayâsızlıkla karıştırıyor.

İslâm, cinsel ahlâk hakkında, çağdaş dünyamızın siyasî ve ekonomik ahlâk hakkında kabul ettiklerinin aynısını söylemektedir.

Siyasî ahlâk, sultacılık, iktidarcılık ile iktisadi ahlâk aşırı mal-mülk düşkünlüğü duygusuyla ve cinsel ahlâk da cinsel içgüdü ile ilgilidir. Bir yandan hürriyetin gerekliliği, diğer yandan sağlam kurallar ve düzene olan gereksinim açısından ahlâkın bu üç bölümü arasında hiçbir fark yoktur.

Yeni cinsel ahlâk taraftarlarının, neden sadece cinsel ahlâk alanında bunca eli açık olduklarını anlamak mümkün değil.

Cinsel İçgüdü Açısından Kişisel Gelişim

Cinsel ahlâkın önemli meselelerinden biri, aşk mevzuudur. Filozofların çok eski zamanlardan beri aşk için özel bir sayfa açtıklarını ve onun gerçek mahiyetini incelediklerini biliyoruz. İbn Sina, "aşk" hususunda özel olarak bir risale yazmıştır.

Arifler, aşkı bütün varlıkları kapsar mahiyette bilip insanın insana olan aşkını da bu genel hakikatin bir tecellisi olarak nitelemişlerdir.

Şairler; şehveti, hayvana ait ve çirkin bir şey olarak sayarken, aşkı övmüş ve hatta onunla övünmüşlerdir. Öyle ki, akılla aşkın mukayesesı ve aşkın akla tercih edilmesi edebiyatımızın bir bölümünü teşkil etmektedir.

Övölüp yüceltilen ve şehvetten farklı addedilen aşk, sadece ilahî aşk değildir; insanın insana olan aşkı da bazı kısımlarında, yüce, değerli ve şehvet kategorisinin dışında görölmektedir.

Böyle düşünenlerin karşısında ise, aşkı gerek başlangıç, gerek keyfiyet, nitelik ve gerekse hedef açısından cinsel içgüdüünün şiddetli ve taşkın hâinden başka bir şey saymayanlar vardır. Onlar, mukaddes aşkın varlığına inanmıyorlar. Hatta bu grup açısından Allah Teala için dahi aşk kavramının kullanılması, nezaket, edep ve ubudiyete aykırıdır.

Birinci grup açısından aşkın çeşitleri vardır. Bunlardan biri, insanın insana olan aşkıdır. Bu aşk da hayvanî ve insanî

aşk diye ikiye ayrılıyor. Fakat ikinci grup açısından aşkın hiçbir bölümlenmesi yoktur ve aşk şehvetten başka bir şey değildir.

Son zamanlarda, bazı filozoflar arasında üçüncü bir görüş ortaya çıkmıştır. Bu grup açısından bütün aşkların temeli cinsellikte yatmaktadır.

Fakat bu cinsellik bazı özel şartlarda tedricî olarak değişmekte, cinsel şehvet özelliğini kaybederek, ruhi ve manevi bir yön kazanmaktadır.

Bu grup, aşkın iki çeşit olduğunu kabul etmekte ancak bu ikiliğin kök ve başlangıç açısından değil de nitelik, durum, hedef ve sonuçlar açısından olduğuna inanmaktadır. Bu grup açısından maddi bir meselenin manevi bir şekle bürünmesi hiçte garip sayılmaz, zira maneviyat ile maddiyat arasında, aşılması güç ve mümkün olmayan her hangi bir duvarın mevcut olmadığı inancındadırlar. Bir düşünürün tabiriyle:

Her manevî şeyin doğal ve maddi bir kökü ve her maddî şeyin de manevî bir açılım ve genişlemesi vardır.¹

Biz, şimdilik derin psikolojik ve felsefi boyutları olan bu konuyu ele alıp, bu hususta eski ve yeni düşünürlerce ibraz edilen çok sayıdaki görüşleri aktarmak istemiyoruz. Yalnız şunu söylemekle yetiniyoruz:

Kökü cinsellik olsun veya olmasın ve birinci görüşte belirtildiği gibi mahiyetini değiştirerek manevi bir görünüme bürünsün veya bürünmesin, aşkın, ruhsal ve

1- Felsefenin Zevkleri (Lezzat-ı Felsefe)

sosyal etkiler açısından, değerli sanat eserleri ortaya koyulmasındaki etkisi açısından, hedefi sırf tatmin ve doyum olan hayvani bir şehvetle büyük ölçüde farklı olduğu kuşkusuzdur.

Şehvet, normal basit anlamda cinsel şehvet olduğu sürece bir tür bencillik anlamını taşımaktadır. İnsan, bu durumda şehvete bir araç olarak bakmaktadır. Fakat mesele aşk hâline dönüştüğü anda, gönül verilmiş olan varlık öyle bir asalet kazanıyor ki hatta âşık olan kimsenin kendi canından dahi aziz ve değerli oluyor.

Âşık kimse gönül kaptırdığı varlık hakkında her an fedakârlıklarda bulunmaya, feda olmaya hazır hâle geliyor. Âşık artık bencillikten çıkıyor kendi benini terk ediyor veya en azından benliği maşukunun benliğini de kapsar hale geliyor. Bu yüzdendir ki aşk, bir kimya, bir öğretmen, bir terbiyeci ve bir ilham kaynağı olarak anılıyor.

Sa'dî Şirazî bir şiirinde şöyle der:

Aşk kimi ağına düşürdüyse
Onu ram eyledi kendine
Âşık olmayan, erkek olmadı
Gümüş erimedikçe saflaşmadı

Hafız ise şöyle diyor:

Bülbül gülün feyzinden öğrendi söylemeyi
Yoksa bunca gazel, ne arardı gagasında

Dünya edebiyatı bu tür tabirlerle doludur. Aşkı, Batılılar da övmüştür Doğulular da. Yalnız şu farkla ki: Batılı, aşkı tatlı bir birleşmeyi beraberinde getirdiği için veya en fazlası insanın, hayatı kederli hale getiren "ben"inden

kurtarmasına, iki ruhun birleşmesine yani bir benin iki bene genişlemesini sağlayarak hayattan en güzel şekilde tat almasını sağladığı için övüyor. Fakat doğulunun aşkı övmesinin sebebi, aşkın matlup ve mukaddes olmasıdır.

Aşk, ruha şahsiyet ve yücelik kazandırır, ilham vericidir, ruhun iksiridir, olgunlaştırıcıdır, saflaştırıcıdır. Aşkın değeri tatlı bir birleşimi beraberinde getirmesinden veya insan ruhunda saadet dolu ortak bir hayatın başlaması için bir başlangıç olmasından değildir.

Doğulu açısından bir insanın diğer bir insana olan aşkı, bir giriş, bir başlangıçtır ve sonraki bir merhalede insandan üstün bir maşukun aşkına bürünmek için bir hazırlıktır. Eğer aşk, bir birleşmenin ve bütünleşmenin hazırlığı olarak düşünülüyorsa, işte o hazırlık, aslında insan ufkunu aşan bir yüce hakikatle bütünleşmenin hazırlığıdır.¹

Kısacası diğer meselelerde olduğu gibi aşk meselesinde de, Doğu'nun ve Batı'nın düşünce tarzı farklıdır. Batılı, son merhalede, aşkı kuru bir şehvetten öte bilip ona manevi bir renk vermesine ve onu ruhsal bir letafet olarak kabul etmesine rağmen, yine de yaşam meseleleri çerçevesinden dışarı çıkarmamaktadır. Batılı, aşka sosyal hayatın güzelliklerinden biri olarak bakmaktadır. Doğulu ise aşkı, hayatın sıradan meselelerinin ötesinde arar.

Eğer aşkın, kök, nitelik, hedef ve etki açısından cinsel içgüdüden başka bir şey olmadığı varsayımını kabul edecek olursak, artık cinsel ahlâkta aşk için özel bir bölüm açmaya gerek kalmaz. Çünkü cinsel içgüdünün eğitim ve

1- bk. İlâhiyat-ı Esfar

gelişiminin gerekli olup olmadığı hakkında söylenenler, bu hususta da yeterli olur. Fakat eğer aşkı temel veya en azından keyfiyet ve hedef açısından cinsel duygu ile farklı bilecek olursak o zaman bu istidadın eğitiminin gerekliliği veya gereksizliği hakkında yeni bir fasıl açmamız lazım gelir.

Cinsel içgüdünün doyumu, bu yarı manevî durumun rüştüne ermesi için yeterli değildir ve cinsel içgüdünün doyumunun gerekliliği konusundaki yargımız aşkı, sakıncasız bilmemiz için yeterli değildir. Bu güzellikten mahrum olma-nın kendine göre ürettiği sorunlar olabilir ki hayvanî şehvetin tatmini ile çözülebilir değildir.

Russel, "Evlilik ve Ahlâk" adlı kitabında şöyle diyor:

İki taraflı bir aşkın samimi, heyecanlı ve derin birlikteliğini hiçbir zaman tatmamış olan kimseler, gerçekte hayatın tatlı ve güzel yönlerini tatmamışlardır. Böylesi bir mahrumiyet ise farkında olmadan insanların duygularını kasvet, kıskançlık ve zorbalığa doğru sevk eder.

Dinin, aşk düşmanı olduğu söyleniyor. Bu inancın önyargının ortaya çıkmasını şöyle açıklanabilir:

Dinin aşk ile şehveti bir saydığı, şehveti de çirkin ve kötü kabul ettiği için dolayısıyla aşkı da kötü kabul ettiği düşünülmüştür.

Açıktır ki, böyle bir itham, mukaddes İslâm dini hakkında değil Hıristiyanlık hakkında doğrudur. İslâm, cinsel şehveti bile kötü ve çirkin saymazken şehvetle aynı olup olmadığı tartışma konusu olan aşkı nasıl çirkin sayar.

İslâm, iki eşin birbirine karşı derin muhabbet ve sevgi duymasını saygıyla karşılıyor. Birbirlerine karşı sevgi beslemeleri için eşlere tavsiyelerde bulunuyor. Hatta karı-koca arasındaki bu kaynaşma ve bütünlüğün daha da sağlam ve derin olması için bazı pratik uygulamalar ve tedbirler dahi ortaya koymuştur.

Burada çok önemli olan ve şimdiye kadar göz ardı edilen bir husus da şudur: Ahlâk bilginlerinden bir grubun, ahlâk perspektifinden aşkla muhalefet etmelerinin veya en azından onu ahlâk dışı nitelendirmelerinin nedeni akılla aşkın biri biriyle tezat içinde olmalarıdır. Aşk, öyle asi ve güçlüdür ki nerede kendini gösterirse orada aklın egemenliğine son verir. Akıl, kanunlara uymayı emreden bir güçken o dahi bazen aşka ferman dinletemez olur.

Bir başka deyişle, aşk anarşiye eğilimli olup hiçbir kanun ve geleneğe bağlılık göstermez. Aşk, hürriyet, özgürlük peşinde, düzen ve kural kabul etmez devrimci bir güçtür. Bu bakımdan temellerini tamamen akla dayandıran sistemler, aşkı kabullenmezler. Aşk, önerilebilen veya izinle gerçekleşen bir mesele değildir.

Aşk hakkında tavsiyenin sadece şöyle bir anlamı olabilir: Fert eğer rastlantı sonucu ve kendi kendine gelişen bir süreçle âşık olmuşsa bunu en güzel şekilde nasıl yönlendirmeli ve zararlarından korunmak için neler yapmalıdır?

Burada önemli olan diğer bir konu, aşk ile iffet arasındaki ilişkidir. Acaba aşk, yüce ve olumlu anlamıyla sözde hür çevrelerde mi daha iyi gelişir, yoksa daha iffetli çevrelerde mi? Acaba yüce aşklar iffetin hâkim olduğu

ortamlarda daha iyi gelişmez mi? Kadının müstehcen bir durumda olduğu ortamlar yüce aşkı öldürmez mi?

Bu konuyu, kitabımızın en son bölümünü teşkil eden bir sonraki bölümde ele alarak incelemeye çalışacağız.

CİNSEL AHLÂK / 7

Aşk ve İffet

Will Durant diyor ki:

Aşkın insan hayatı boyunca yaşadığı her şeyden güzel olduğu herkesçe kabul edilmiştir. Fakat şaşılacak şey şu ki, buna rağmen çok az bir kesim aşkın kökeni ve gelişmesi hakkında araştırma yapmış bulunuyor. Aşk konusunda her dilde hemen hemen bütün yazarlar tarafından sayısız makale ve kitaplar yazılmış, efsaneler, öyküler, şevk dolu şiirler, hikâyeler kaleme alınmıştır. Hal bu ki bunun yanında aşk üzerine yapılan bilimsel araştırmaların ne kadar yetersiz olduğu bilinmektedir.

Daha önceki bölümde eski ve yeni bilginlerin, aşkın hedefi ve onun cinsel istekle aynı veya farklı olduğu konusundaki sözlerinden üç temel görüşün ortaya çıktığını söylemiştik.

Aşkın, gerek Batı Dünyası'nda ve gerekse Doğu Dünyası'nda şehvetten farklı addedildiğini ve takdire şayan, mukaddes bir duygu olarak tanındığını, bu takdir ve takdisin Batı ve Doğu bakışında farklı telakki edildiğini de söyleyip açıklamıştık.

Burada önemli olan bir husus, aşk ile iffet arasındaki bağıdır. İnsandaki bu yüce ve tabii istidat hangi şartlar ve ortam altında daha iyi oluşuyor ve gelişiyor? Acaba aşk iffet ve takva gibi bir takım ahlâkî değerlerin kadın ve erkeğin ruhuna egemen olduğu, kadının, çok değerli bir varlık olarak, erkeğin kolay erişiminden uzak tutulduğu bir muhitte mi? Yoksa iffet ve takva gibi bir takım denetleyici unsurların bulunmadığı ve kadının kendini teşhir ederek erkeklere sunduğu bir muhitte mi daha iyi gelişir ve derinlik kazanır?

Kesinlikle inkâr olunamayacak bir husus şudur:

Cinsel özgürlük ve kuralsızlığın hâkim olduğu çevreler derin ve yakıcı aşklara mani olmaktadır. Kadının kendini teşhir edip hafiflettiği bu gibi çevrelerde sadece anlık ve geçici hevesler meydana gelir ve kalpler aşkta konusunda bile laubali olur.

Bu tür çevreler, filozofların ve sosyologların saygı duyduğu aşk muhiti değil, şehvet ve hevesin hâkim olduğu çevrelerdir. Yani fedakârlık, gönül ateşi, kendini feda etme ile birlikte olan, insanda bir uyanış ve ruhsal canlılık doğuran, insanı bir noktada odaklayan, hayal ve hissiyatı kanatlandıran, maşuku olduğu gibi değil de kendi istediği gibi tasvir eden yaratıcı, değerli sanat eserlerinin, güzel düşüncelerin, yeni nüktelerin kaynağı bir aşkla bunların bir alakası yoktur.

Burada konuyu, yeni cinsel ahlâkın ilkelerinin savunucusu düşünürlerin ağzından işitmemiz daha iyi olur. Will Durant şöyle diyor:

Yunanlılar, aşk şiirlerini doğal olmayan örneği (erkeğin erkeğe aşkı) ile tanıyorlardıysa da bin bir gece masalları aşk şiirlerinin orta çağdan daha öncesinden var olduğunu gösteriyor. Kilise tarafından iffet ve namusun teşvik olunması kadını daha zor erişilir kıldığı için aşk şiirlerinin daha da yerleşmesine ve olgunlaşmasına sebep oldu. Öyle ki Larşikofo: "Böyle bir aşk, ruh için canın beden için olduğu konumdadır." diyor...

Bu maddi istek ve ihtiyacın manevi aşka dönüşmesini nasıl açıklayabiliriz? Bu hayvanî açlığa bedensel bir ıstıraptan ruhsal bir letafete dönüşmesi için safvet ve incelik veren nedir? Acaba medeniyetin ilerlemesi yüzünden midir ki evliliğin ertelenmesi sebebiyle cismi arzuların karşılanamaması içe yönelme, tahayyül ve böylece de, sevgiliyi rengârenk bezeyip tüllendirme sonucunu doğuruyor? Arayıp da bulamadığımız her şey pek önemli ve kıymetli olur. Güzelli, arzu ve isteğin gücüne bağlıdır. Arzular ise doyum ve tatmin ile zayıflar, engellenmekle güçlenir.¹

Yine o, şöyle diyor:

William James'e göre, hayâ içgüdüsel bir şey değildir, sonradan elde edilir. Kadınlar, aşk oyunları ile aşağılandıklarının farkına varmış ve bunu kızlarına da öğretmişlerdir...

Arsız kadınlar geçici durumlar dışında erkekler için çekici değiller. Açılıp saçılmaktan sakınmak, kendini diğerlerine sunmaktan kaçınmak, erkekleri

1- Felsefenin Zevkleri (Lezzat-ı Felsefe), s.133

avlamak için kadınların elindeki en iyi silahtır. Eğer insanın gizli organları umumun gözü önünde teşhir edilseydi, dikkatimiz ona çekilirdi, ama bu, rağbet ve talebi nadiren tahrik ederdi.

Genç bir erkek, hayâ dolu gözlerin peşindedir. Tam olarak bilmediği halde bu zarif sakınmanın, güzel ve yüce bir incelikten kaynaklandığını hisseder. Hayâ ve onun doğal sonucu olarak kadının saygıdeğer, kıymetli ve erkeğin maşuku olması, aslında vaat edilen güzellikleri ve ödülleri biriktirerek, erkeğin güç ve cesaretini artırır, erkeği önemli teşebbüslerde bulunmaya sevk eder ve hayatımızın sessiz sathı altında biriken güçleri dışarı döker.

Yine şöyle diyor:

Günümüzde engelleyici tarzda olan ağır elbiseler yok olmuş... Günümüz kızı büyük bir cesaretle kendini toplum içerisinde saygı gören elbiselerden kurtarmıştır. Artık mini etekler, terzilerin dışında her kes için bir nimet olmuş ki tek kusurlu yönü erkeklerin hayal güçlerini zayıflatması olmuştur. Belki de eğer erkeklerin hayal etme güçleri olmazsa, kadınlar da güzel olmazlardı!¹

Bertrand Russel, "Evlilik ve Ahlâk" adlı kitabının "Romantik Aşk" bölümünde şunları yazıyor:

Romantik aşk, sevgilimizi çok değerli ve elde edilmesinin çok zor olduğunu bilmemiz ilkesine

1- Felsefenin Zevkleri (Lezzat-ı Felsefe), s.165

dayanıyor... Kadına verilen ağır paha, kadını elde etmedeki zorlukların psikolojik bir sonucudur...¹

Sanat açısından, kadına rahatlıkla ulaşılabilmesi esef vericidir. Kadınlara erişimin imkânsızlık derecesine varmamak şartıyla zor olması çok daha iyidir. Tam bir ahlâkî hürriyetin hâkim olduğu ortamlarda şairane bir aşka tutulmaya müsait insanlar pratikte kişisel cazibeleri sayesinde birçok kez istediklerine ulaşabildikleri için artık güzel ve yüce tahayyüllere yö-nelmeye pek ihtiyaç duymayacaklardır.²

Yine şöyle diyor:

Eski düşünceleri geride bırakan kimseler, bizim kastettiğimiz derin anlamda aşk hususunda diğer bir tehlike ile karşı karşıya bulunuyorlar. Erkek, eğer karşısında hiçbir ahlâkî engel görmeyecek olursa kendini cinsel zevklere kaptırıp, aşkı bütün manevi ve ciddi duygulardan koparır hatta ona kin ve nefret dahi katabilir.³

Doğrusu Sayın Russel'in burada ahlâktan söz etmesi çok ilginçtir. Acaba onun ahlâktan gayesi nedir? İffet ve takvayı kınayan, evliliği aşk yaşamaya engel bilmeyen, hatta kadının yasal kocası dışındaki erkeklerle cinsel münasebette bulunmasında bile sakınca görmeyen, kadının kocası dışındaki erkeklerle, hamile kalmayacak şekilde ilişki kurmasında hiçbir mahzur görmeyen, şiddet uygulama ve

1- Evlilik ve Ahlâk (Zenaşui ve Ekhlâq), s.35

2- Evlilik ve Ahlâk (Zenaşui ve Ekhlâq), s.39-40

3- Evlilik ve Ahlâk (Zenaşui ve Ekhlâq), s.64

bedene zarar gelmesi dışında zinayı sakıncasız sayan ve ahlâkı ferdin çıkarları ile toplum çıkarları arasında uyum sağlamaktan ibaret sayan Russel, cinsel eğilimleri önleyici ve insanın ince aşk duygularını geliştiren ahlâk hususunda nasıl doğru dürüst bir düşünceye sahip olabilir?

Her halükarda Russel ve benzerlerinin önerdikleri ve arzuladıkları cinsel ortaklığa, cinsel karışıklığa dayalı muhitler, filozofların söz ettikleri aşkı öldürmektedir. Yani yaşam şevkinin doruk noktası ve heyecanı, eğitici, öğretici, ilham kaynağı, mucizevî bir iksir olarak niteledikleri ve ömür boyu ondan nasipsiz kalan kimseyi insanlığa layık saymadıkları aşkı bu ortamlar öldürmekte, yok etmektedir.

Hatırlatılması gereken iki mevzu var. Birincisi şu ki; aşkın, gerek nitelik açısından ve gerekse hedef açısından hayvanî ve cinsel şehvetten farklı görülmesi materyalist ve mad-deci düşünce temellerine aykırı ruhla alakalı meselelerden biridir. Böyle olmakla beraber görüyoruz ki, ruhla alakalı meseleler üzerinde materyalizme dayalı olarak düşünenler tarafından da kabul edilmektedir.

Russel, bir yerde itiraf ediyor ve aşkın, cinsel ilişkilere olan arzudan çok üstün bir olgu olduğunu söylüyor. Diğer bir yerde de diyor ki:

Aşk, kendine özgü ahlâk, hedef ve prensiplere sahiptir, Ne yazık ki bir taraftan Hıristiyanlık öğretileri, bir başka taraftan da günümüz gençliğinden bir grubun cinsel ahlâk prensiplerine karşı sürdürdükleri inat (Russel'in kendisi de bu inadı körükleyenlerden biridir) bunları tahrip ediyor ve yıkıyor.

Bir başka konu ise şudur: Öyle anlaşıyor ki, cinsel şehvetle gayet farklı olan bu ruhsal durum -en azından nitelik ve hedef açısından- iki kısımdır ve iki farklı şekilde kendini göstermektedir. Birinde, sevilenin uzakta olması sonucunda, bir yandan ruhtaki aşırı heyecan ve kişinin tüm içsel enerjisinin bir noktada odaklanması ve diğer yandan da takva ve iffetin aşkın ruhuna hükmetmesi ile ortaya çıkar ruhta çok büyük çalkantılar ve değişiklikler yaratır ve bazen olağanüstü bir yeteneğin baş göstermesine neden olur. Ayrılık böyle bir durumun meydana gelmesinde esas şarttır ve visal ise bu sihirli durumun kaybolmasına ve en azından zayıflamasına neden olur.

Bu tür aşklar, genellikle içseldir, yani dıştaki maşuk, ruhun kendi içinden coşarak galeyana gelmesi ve kendisi için gönlünün istediği şekilde bir maşuk bulması için bir bahanedir...

Ruh, maşukunu olduğu gibi değil de istediği gibi görür ve tasavvur eder. Yavaş yavaş iş öyle bir hadde varır ki âşık zihninde yarattığı şeye ülfet edip gönül bağlar ve alışır hatta o hayalî sevgilinin gerçek varlığına tercih eder.

Aşkın diğer bir türü, uzun yıllar boyu sadakat ve sevgiyle oluşan, hayatın zorlukları ve güzelliklerinde birlikte olmadan doğan aşktır. Paylaşım, vefa, dürüstlük, temiz bir yaşam ve sadakatin eseri olan bu aşk iki vefalı eş arasında meydana gelen aşktır.

Eğer toplum, temiz bir toplum olur ve kötülüklerden uzak yaşarsa, takva prensibinin gerektirdiği gibi evli çiftlerin birbirlerinden zevk almaları kendi eşleriyle sınırlı olur ve bu sınırı aşmazlarsa, cinsel isteğin öldüğü ihtiyarlık

dönemlerinde dahi güçlü bir bağ ve samimi duygular evli çiftleri birbirine bağlar.

Erkeğin kadına nafaka vermesi ve kadının pratikte erkeğin malını kullanması bununla birlikte gelir-giderine karışması, daha önemlisi cinsel zevkin aile ocağıyla sınırlandırılıp dış çevrenin çalışma ve faaliyete ayrılması, bu sefa ve samimiyetin, yakınlık ve gönül birlikteliğinin en başlıca sebeplerindendir. İslâm dininin, evli çiftlerin ve bütün insanların ilişkileri hakkında almış olduğu önlemler, İslâmî çevrelerde, günümüz Avrupa'sının aksine bu tür sevgi ve aşkların daha yaygın ve daha üst bir düzeyde gerçekleşmesine sebep olmuştur.

Birinci türden aşk, uzak kalmaya ve ayrılığa bağlıdır. Ayrılık kamçısı, ruhu duyarlı kılar ve alevlendirir. Oysa samimiyet ve mutluluk olarak adlandırdığımız ve yalnız evli çiftlere has olduğunu bildiğimiz aşk çeşidi, ayrılığa bağlı olan aşkın aksine visal ve birbirlerine yakın olma sonucu gelişip tekâmül ediyor.

Birinci çeşit aşk, birbirinden uzak iki ruhun etkileşimi, biri birini çekmesi ve karşılıklı heyecan ve cazibeye kapılmasıdır. İkinci çeşit aşk ise, birlikte olan uyumlu iki ruhun birleşmesi ve bütünleşmesidir. Faraza eğer birinci çeşit aşkta tereddüt yaşayanlar olsa dahi, ikinci çeşitte tereddüt ve şüpheyeye yer yoktur.

Kur'ân-ı Kerim'de, eşlerin yuva kurması, ilim ve hikmet sahibi Allah Teala'nın varlığının bir belgesi olarak zikrolunduğu zaman, "mevddet" (sevgi) ve "rahmet" kelimeleri kullanılmıştır. Açıktır ki sevgi ve rahmetin şehvet ve doğal cinsel farkı vardır.

Allah Teala buyuruyor ki:

Nefislerinizden, kendileriyle huzura kavuşacağınız eşler yaratıp; aranızda muhabbet ve rahmet var etmesi, O'nun varlığının belgelerindendir. Bunlarda, düşünen kavim için dersler vardır.¹

Will Durant, şehvet duygusunun son bulmasından sonra da devam eden bu mutluluk, sadakat ve samimiyeti şöyle tavsif etmektedir:

Aşk, sıcak, ruhu okşayan varlığı ile ihtiyarlığın yalnızlığını ve ölümün yakınlaşmasını kolaylaştırmıyorsa kemal haddine ulaşmamış sayılır... Aşkı, sırf istek ve arzu olarak bilenler, onun sadece köküne ve zahirine bakarlar. Aşkın ruhu, hatta bedenden bir e-ser kalmadığı zaman dahi bakidir.

Ömrün bu son günlerinde yaşlı kalplerin yeniden birbirleri ile birleşip sevgiyle kaynaşması sayesinde aç olan cisim manevi coşkuyla kemale ermektedir.²

Bu iki tür aşk arasında var olan bütün farklılıklara rağmen ki dedik, biri visalle biri ayrılıkla gerçekleşiyor, biri heyecan, ıstırap ve cazibeye kapılmadır, öbürü huzur ve sükûnettir ama bunların her ikisi de bir yönde ortaklırlar. Her ikisi de sadece takva ve iffetin hâkim olduğu toplumda yeşerip açan yaşam çiçeklerdirler.

Cinselliğin hâkim olduğu muhitler, ne romantik ve şairane bir aşkı ve ne de eşler arasında meydana geldiğini

1- Rûm Suresi, 21

2- Felsefenin Zevkleri (Lezzat-ı Felsefe), s.224

anlattığımız mutluluk ve samimiyet dolu aşkı besleyebilirler.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	5
Yaratılışın Bir Gerçeği Mi, Fıtrî Bir Günah Mı?	9
Cinsel Ahlâk / 1.....	17
Yeni Mütefekkirlerin Düşüncesi.....	17
Cinsel Ahlâk / 2.....	25
Cinsel Ahlâk / 3.....	33
Hürriyet İlkesi.....	34
Cinsel Ahlâk / 4.....	43
Acaba İslâmî Ahlâk, İstidatların Tabiî Gelişimi İle Tezat İçinde Midir?	44
Nefsi Öldürmek Ne Demektir?	49
Cinsel Ahlâk / 5.....	51
İçgüdü ve Eğilimlerde Huzursuzluk	51
Cinsel Ahlâk / 6.....	59
Cinsellikte Disiplin ve Aşk İçgüdüsü	59
Cinsel İçgüdü Açısından Kişisel Gelişim	60
Cinsel Ahlâk / 7.....	67
Aşk ve İffet	67